



# OBRAZOVNI ISHODI I RADNE KARIJERE MLADIH KOJI SU ODRASLI U SIROMAŠTVU

## Rezultati kvantitativnog dijela istraživanja

### ULAGANJE U BUDUĆNOST

*Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.*





- **Mentor projekta**
  - Prof. dr. sc. Ivan Rimac
- **Istraživački tim**
  - Doc. dr. sc. Ana Miljenović
  - Doc. dr. sc. Jelena Ogresta
  - Doc. dr.sc. Ana Tokić Milaković
  - Dr.sc. Tanja Vučković Juroš
  - Mitja Ružojčić



- **Opseg problema**
- U ranom djetinjstvu čak je 25 milijuna djece na razini Europske unije u riziku od siromaštva (Davies, 2013.).
- **Nepovoljan društveni položaj mladih**
- 29,3% mladih u dobi između 16 i 29 godine je u 2012. godini bilo pod rizikom od siromaštva i socijalne isključenosti (EU 28) (EUROSTAT, 2014.).
  - Hrvatska → **29,3%** (2012. godina)
- Stopa nezaposlenosti mladih na razini EU u 2015. godini bila je 20,3% (EUROSTAT, 2016.)
  - Hrvatska → **43%** (2015. godine)
- U Hrvatskoj 14,7% mladih u dobi od 15 do 29 godina živi u uvjetima ozbiljne materijalne deprivacije (prosjek na razini EU28 je iznosio 11,2%) (EUROSTAT, 2014.)



## ■ Dosadašnja istraživanja

- Odrastanje u siromaštvu povezuje se s mnogim negativnim ishodima, ponajprije sa zdravstvenim i ponašajnim problemima, te lošijim školskim uspjehom i ishodima obrazovanja (npr. Ackerman i sur., 2007.; Spencer i sur., 2013.; Anderson i sur., 2014.; Evans i Cassells, 2014.; Hair i sur., 2015.; Neckerman i sur., 2016.).
- Veći rizik za ostanak u dugotrajnom siromaštvu i u odrasloj dobi (npr. Ludwig i Mayer, 2006.; Walker i sur., 2007.; Moisisio i sur., 2015.).
- Socijalne nejednakosti se očituju na prijelazu iz obveznog u srednje obrazovanje, a najveća nejednakost se opaža u pristupu i završavanju visokog obrazovanja (npr. Shavit, 2007.; Marginson, 2016.).
- Stupanj obrazovanja je ključan činitelj koji podupire laku tranziciju na tržište rada → Niže obrazovno postignuće povezuje se s manjim šansama za trajno zaposlenje mladih te s lošijim uspjehom na radnom mjestu u odrasloj dobi
- Tranzicije iz obrazovanja na tržište rada su doživjele niz promjena u svim europskim zemljama → obilježene su nizom poteškoća i nesigurnosti
  - (Ne) uspjeh u ovoj tranziciji je ključni čimbenik u prevenciji socijalne isključenosti.
- **U Hrvatskoj -> Nedostatak empirijskih spoznaja na specifičnim skupinama djece i mladih osoba** (Matković, 2011., Ajduković i sur., 2015., Šućur i sur., 2015.)



- **Svrha**

- Produbiti spoznaje o činiteljima značajnim za uspješnost prelaska mladih iz obrazovanja na tržište rada te za izlazak iz siromaštva.

- **Istraživačka pitanja**

1. Koliko je odrastanje u siromaštvu determiniralo obrazovna postignuća i položaj na tržištu rada mladih osoba?
2. Koje su životne okolnosti povezane s izlaskom odnosno ostankom u siromaštvu mladih osoba?

# Uzorkovanje (I)



- **Ciljana populacija** istraživanja su mladi **u dobi od 19 do 28 godina sa završenom osnovnom školom** čije obitelji su tijekom njihova srednjoškolska obrazovanja (14-18) **najmanje tri godine** bili primatelji pomoći za uzdržavanje.
- **Uzorak:** Troetapni klaster uzorak

I. Centar za socijalnu skrb (n=40) → 26

Metoda odabira uz vjerojatnosti proporcionalne veličini jedinice analize: Lahiri metoda (Abdulla, Hossain i Rahman, 2014)

II. Obitelji koje su primale pomoć za uzdržavanje najmanje tri godine u razdoblju od 2000 do 2014 godine (n=30)

Metoda odabira uz vjerojatnosti proporcionalne veličini jedinice analize: Lahiri metoda

III. Mlada osoba (n=1000) → 1197

Klaster uzorak

# Prikupljanje podataka



**I.**

**Analiza dokumentacije  
centara za socijalnu skrb**



**II.**

**Anketno istraživanje  
(Kombinacija modaliteta:  
metoda licem u lice i web  
anketa)**



**Komparativna skupina  
mladih osoba koje nisu  
odrasle u siromaštvu**

# Mjerni instrumenti (I)



## I. Analiza dokumentacije centara socijalne skrbi

### **PROVJERNA LISTA 1.**

**Vremenska točka 1.** → Razdoblje srednje škole (14-18)

- 1. Obilježja mlade osobe**
- 2. Obilježja obitelji**
- 3. Obilježja skrbnika (roditelja)**
- 4. Participacija mlade osobe u sustavu socijalne skrbi tijekom 2016.**

### **PROVJERNA LISTA 1.**

**Vremenska točka 2.** → Razdoblje 2015./2016.

- 1. Obilježja mlade osobe**
- 2. Obilježja partnera/ice mlade osobe**
- 3. Obilježja bioloških roditelja**
- 4. Obilježja djece mlade osobe**
- 5. Obilježja sadašnje obitelji**

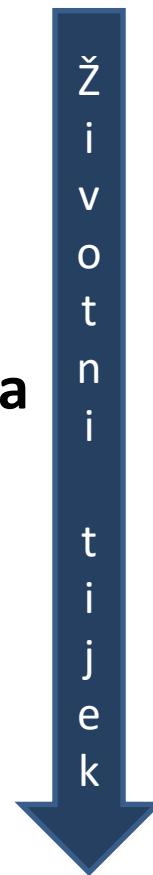




## II. Anketno istraživanje (*eng. Mixed-mode survey*) → Anketni upitnik

1. Opći podaci o mladoj osobi
2. Osnovna škola
3. Srednja škola
4. Okolnosti odrastanja
5. Odnos s roditeljima za vrijeme odrastanja
6. Visoko obrazovanje
7. Karijera
8. Obilježja posla
9. Nezaposlenost
10. Sadašnja životna situacija

Ž  
i  
v  
o  
t  
n  
i  
t  
i  
j  
e  
k



# Odaziv na anketno istraživanje



Kod CZSS	Planirani broj mladih u uzorku	Broj mladih koji su pristali sudjelovati	Odaziv prema pristancima (%)	Broj mladih koji su odbili sudjelovati	Stopa odbijanja (%)	Broj mladih koji su bili nedostupni za kontakt	Stopa nedostupnih (%)	Broj ispunjenih anketa	Stopa odaziva (%)
101	12	6	50,0%	1	8,3%	5	41,7%	4	33,3%
106	63	14	22,2%	16	25,4%	33	52,4%	12	19,0%
108	24	12	50,0%	6	25,0%	6	25,0%	6	25,0%
304	47	0	0,0%	14	29,8%	33	70,2%	0	0,0%
305	31	13	41,9%	7	22,6%	11	35,5%	7	22,6%
402	5	2	40,0%	1	20,0%	2	40,0%	2	40,0%
405	51	27	52,9%	9	17,6%	15	29,4%	22	43,1%
501*	77	11	14,3%	6	7,8%	9	11,7%	3	3,9%
703	75	9	12,0%	28	37,3%	34	45,3%	3	4,0%
704	68	19	27,9%	30	44,1%	14	20,6%	10	14,7%
804	8	3	37,5%	2	25,0%	3	37,5%	2	25,0%
1001	97	52	53,6%	1	1,0%	44	45,4%	11	11,3%
1003	42	5	11,9%	6	14,3%	26	61,9%	1	2,4%
1102	59	26	44,1%	12	20,3%	21	35,6%	13	22,0%
1301	48	9	18,8%	7	14,6%	32	66,7%	2	4,2%
1401	41	8	19,5%	8	19,5%	25	61,0%	1	2,4%
1403	50	12	24,0%	13	26,0%	25	50,0%	2	4,0%
1404	39	6	15,4%	20	51,3%	13	33,3%	5	12,8%
1405	34	3	8,8%	14	41,2%	17	50,0%	1	2,9%
1501	49	24	49,0%	7	14,3%	10	20,4%	1	2,0%
1502	68	6	8,8%	14	20,6%	47	69,1%	0	0,0%
1707	59	56	94,9%	1	1,7%	2	3,4%	4	6,8%
2001	42	15	35,7%	2	4,8%	25	59,5%	15	35,7%
2105	57	26	45,6%	8	14,0%	12	21,1%	12	21,1%
2109	70	6	8,6%	28	40,0%	36	51,4%	3	4,3%
2110	75	35	46,7%	12	16,0%	28	37,3%	22	29,3%
<b>1291</b>	<b>405</b>	<b>31,4%</b>	<b>273</b>	<b>21,1%</b>	<b>528</b>	<b>40,9%</b>	<b>164</b>	<b>12,7%</b>	

\***Napomena:** Podaci o odazivu za ovaj centar za socijalnu skrb nisu cjeloviti zbog nepotpunog okvira uzorkovanja.

# Uzorak

- Zbog niskog odaziva, uzorak za anketno istraživanje je nadopunjen sa 29 sudionika koji su prigodno uzorkovani iz centara za socijalnu skrb s odazivom nižim od 50%, a u kojima je preostalo 5 ili više potencijalnih sudionika u okviru uzorkovanja

# Uzorak

## ▪ Analiza dokumentacije

- N= 1197, 50,5% žena, 23,6 godina (18-32)
- 11,5% pripadnici nacionalne manjine, najviše pripadnika romske nacionalne manjine (za 24% nema podatka)
- Primatelji pomoći **10,5 godina** (85,6% prima socijalnu pomoć dulje od 5 godina)

## ▪ Anketno istraživanje

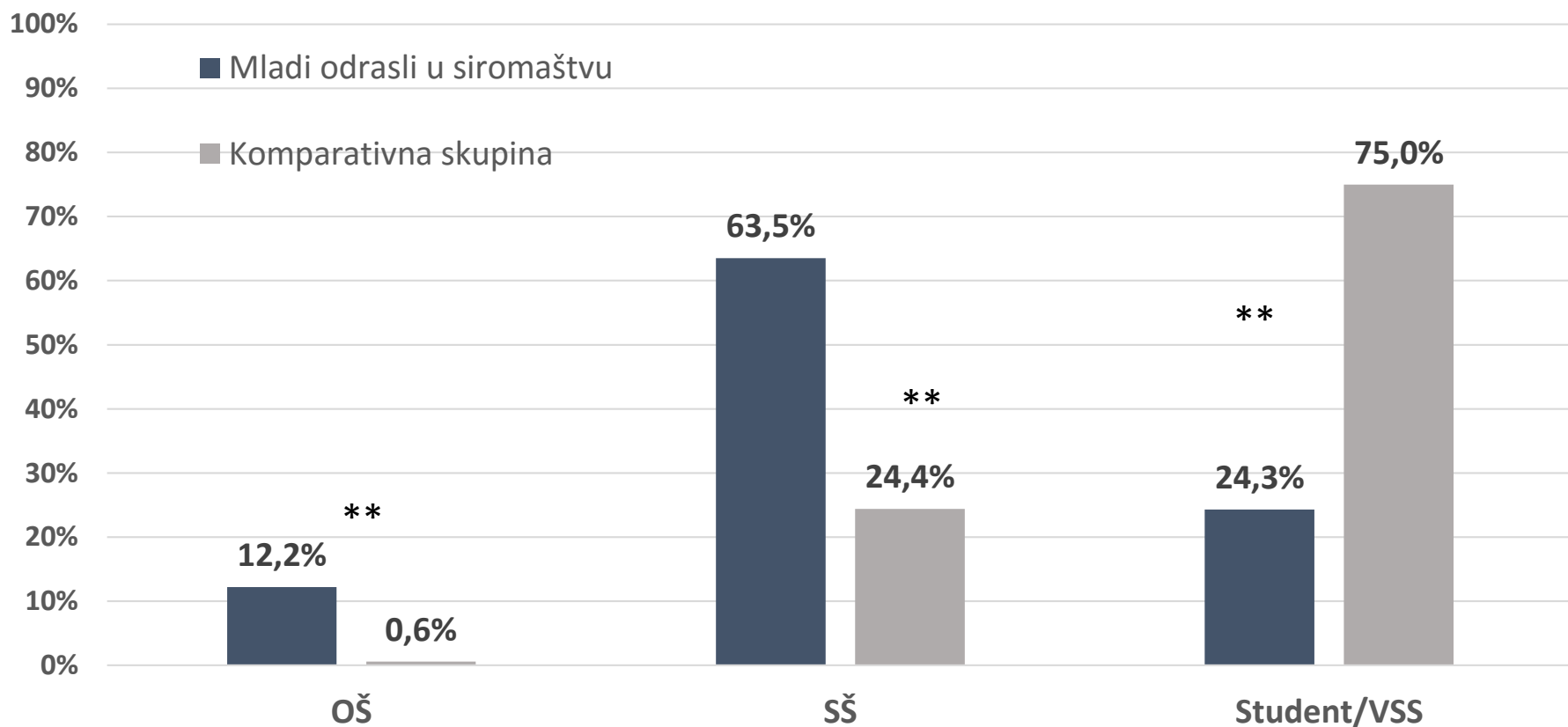
- N = 193, 66,3% žena, 23,8 godina (20-30)

## ▪ Komparativna skupina

- N = 164, 59,1% žena, 24,03 godina (18-30)

# Uzorak

## Obrazovanje



Slika 1. Obrazovna struktura uzorka mladih odraslih u siromaštvu iz anketnog istraživanja i njihove komparativne skupine; \*\*  $p < ,01$

# Uzorak

- Budući da se uzorak mladih odraslih u siromaštvu iz anketnog istraživanja nije razlikovao od komparativne skupine ni po spolu ( $\chi^2(1) = 2,08, p > ,05$ ) ni po dobi ( $t(309) = -0,78, p > ,05$ ), zaključili smo kako je opravdano uspoređivati ove dvije skupine
- Iako je razlika između skupina bila značajna s obzirom na treću važnu sociodemografsku karakteristiku – obrazovanje (slika 1;  $\chi^2(2) = 93,95, p < ,01, V = ,516$ ) to je nešto što je bilo očekivano s obzirom na specifičnost istraživane populacije

# Uzorak

## ▪ Napomena

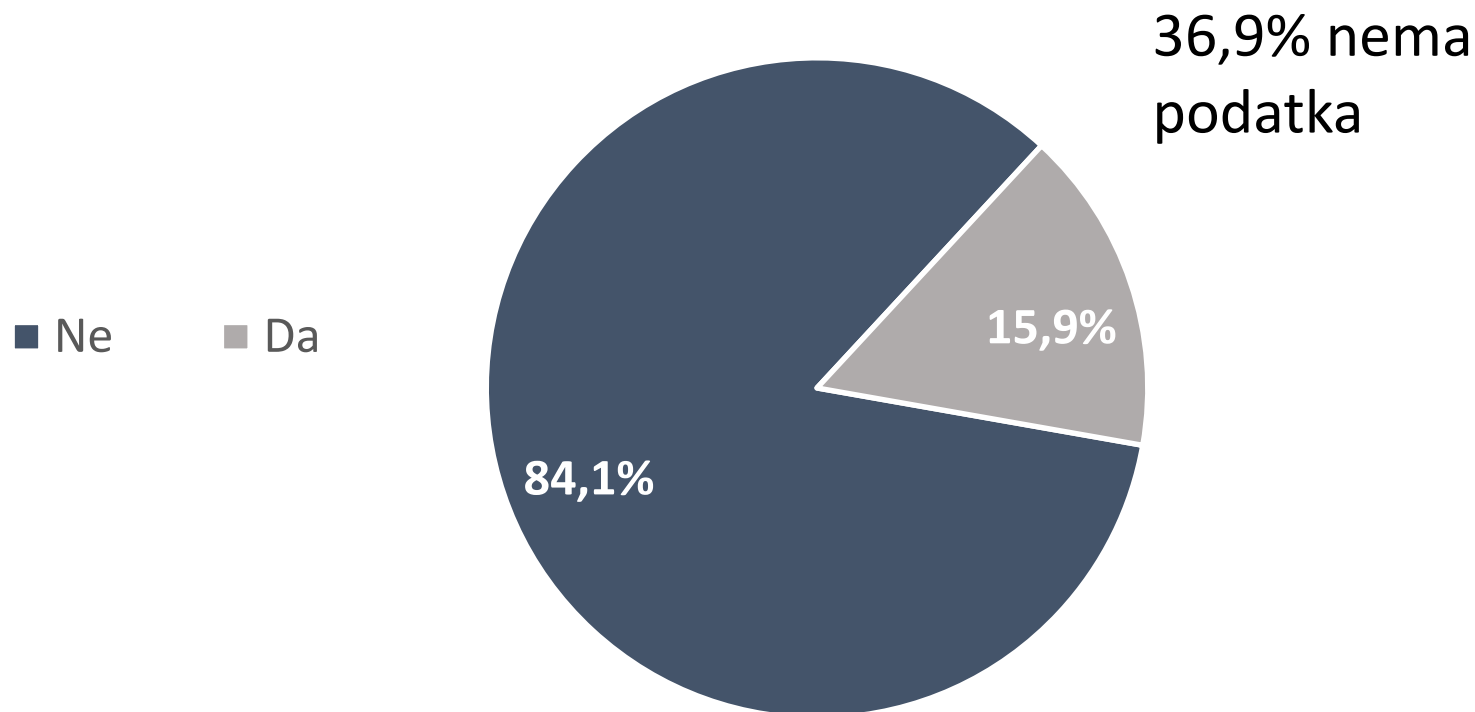
- Dok uzorak na kojem je vršena analiza dokumentacije predstavlja reprezentativan uzorak mladih odraslih u siromaštvu, **uzorak anketnog istraživanja zbog relativno niskog odaziva sudionika nije reprezentativan** te će stoga fokus pri interpretaciji rezultata biti na usporedbi ovog uzorka s komparativnom skupinom.
- No iako **usporedbe** uzorka mladih odraslih u siromaštvu s komparativnom skupinom **jesu indikativne** za razlike mladih odraslih u siromaštvu i onih koji nisu odrasli u siromaštvu, **deskriptivni pokazatelji** dobiveni na ovom uzorku (postotci, aritmetičke sredine) se zbog pristranosti uzoraka nikako **ne bi smjeli generalizirati** na populaciju mladih odraslih siromaštvu.

**ODRASTANJE**



# Odrastanje – analiza dokumentacije

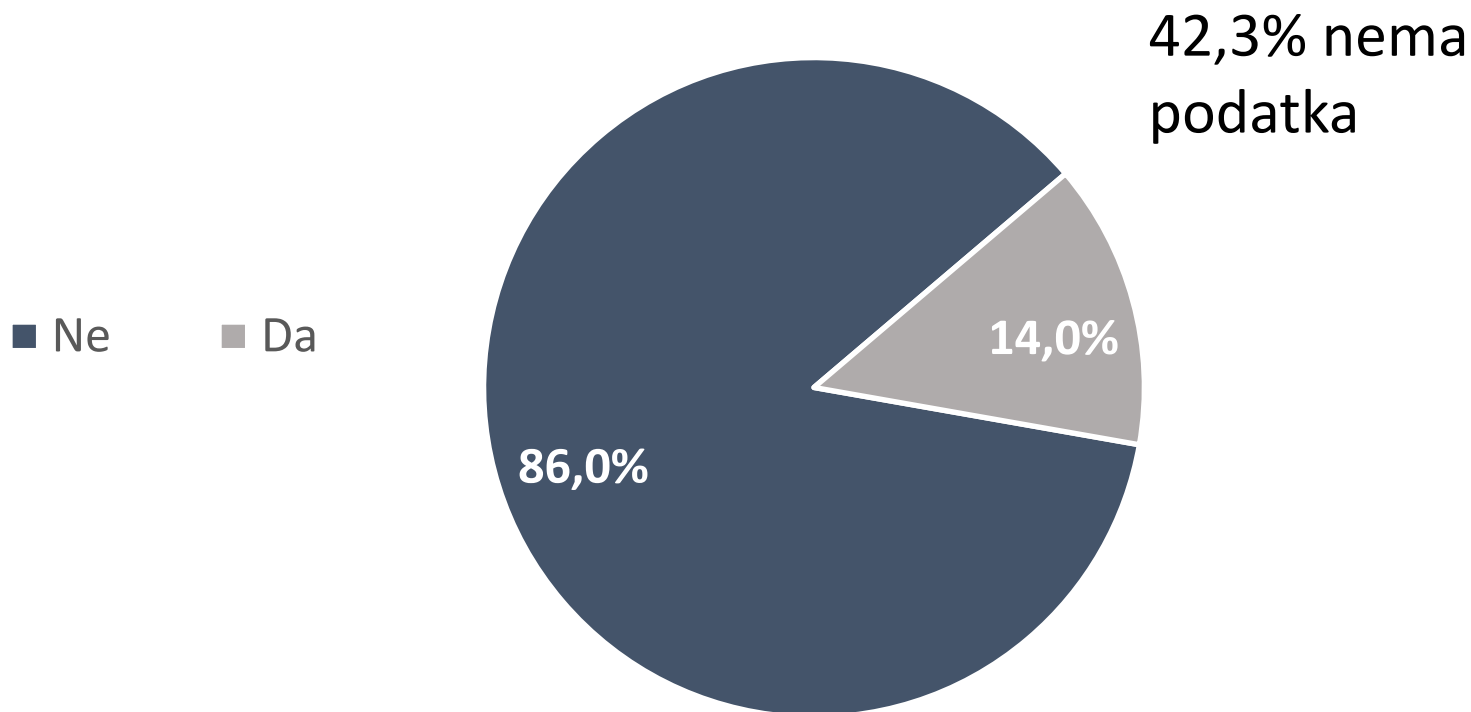
## Zdravstvene teškoće



*Slika 2.* Prisutnost zdravstvenih teškoća za vrijeme odrastanja mladih odraslih u siromaštvu na temelju analize dokumentacije

# Odrastanje – analiza dokumentacije

## Rizično ponašanje

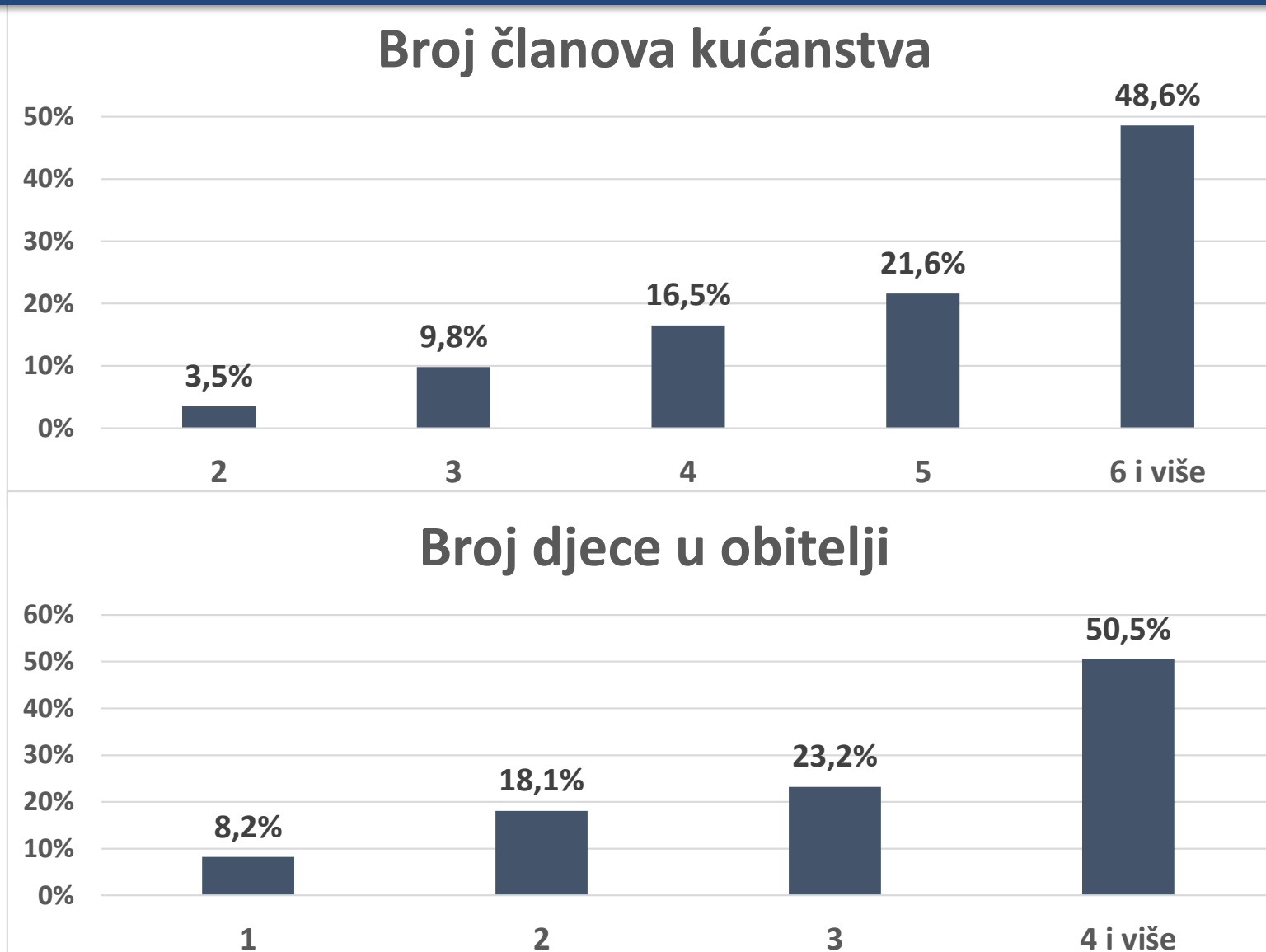


Slika 3. Iskazivanje rizičnog ponašanja za vrijeme odrastanja mladih odraslih u siromaštvu na temelju analize dokumentacije

# Odrastanje – analiza dokumentacije

- Podaci dobiveni analizom dokumentacije pokazali su kako je za vrijeme odrastanja
  - **15,9%** mladih odraslih u siromaštvu imalo određene **zdravstvene teškoće** (slika 2), od čega su to najčešće bila **intelektualna oštećenja i poremećaji u ponašanju** (ponašanja koja ometaju funkcioniranje djeteta)
  - **14%** mladih iskazalo određena **rizična ponašanja** (slika 3), od čega najčešće **vršenje kaznenih djela te međuvršnjačko nasilje**
- Međutim, važno je napomenuti da za velik dio uzorka u dokumentaciji centara za socijalnu skrb **nije bilo jasno navedeno** jesu li mlade osobe imale zdravstvenih teškoća (36,9%) i jesu li iskazivale rizična ponašanja (42,3%)

# Odrastanje – analiza dokumentacije



Slika 4. Broj članova kućanstva i djece u obitelji za vrijeme odrastanja mladih odraslih u siromaštvu na temelju analize dokumentacije

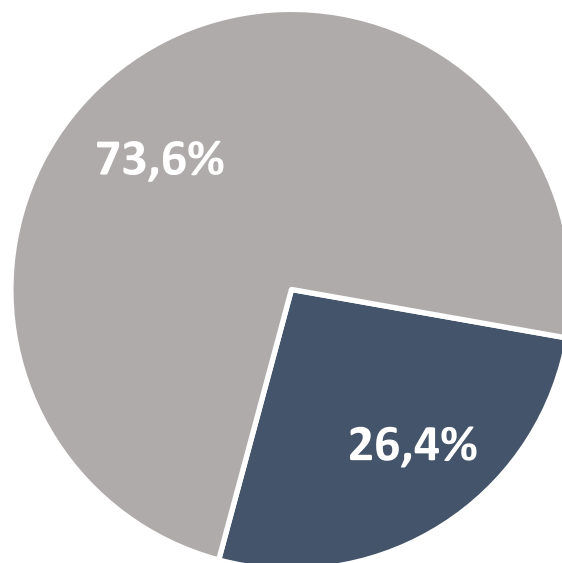
# Odrastanje – analiza dokumentacije

## Prikladnost stambenog prostora za stanovanje

20,1% nema podatka

■ Neprikladan

■ Prikladan



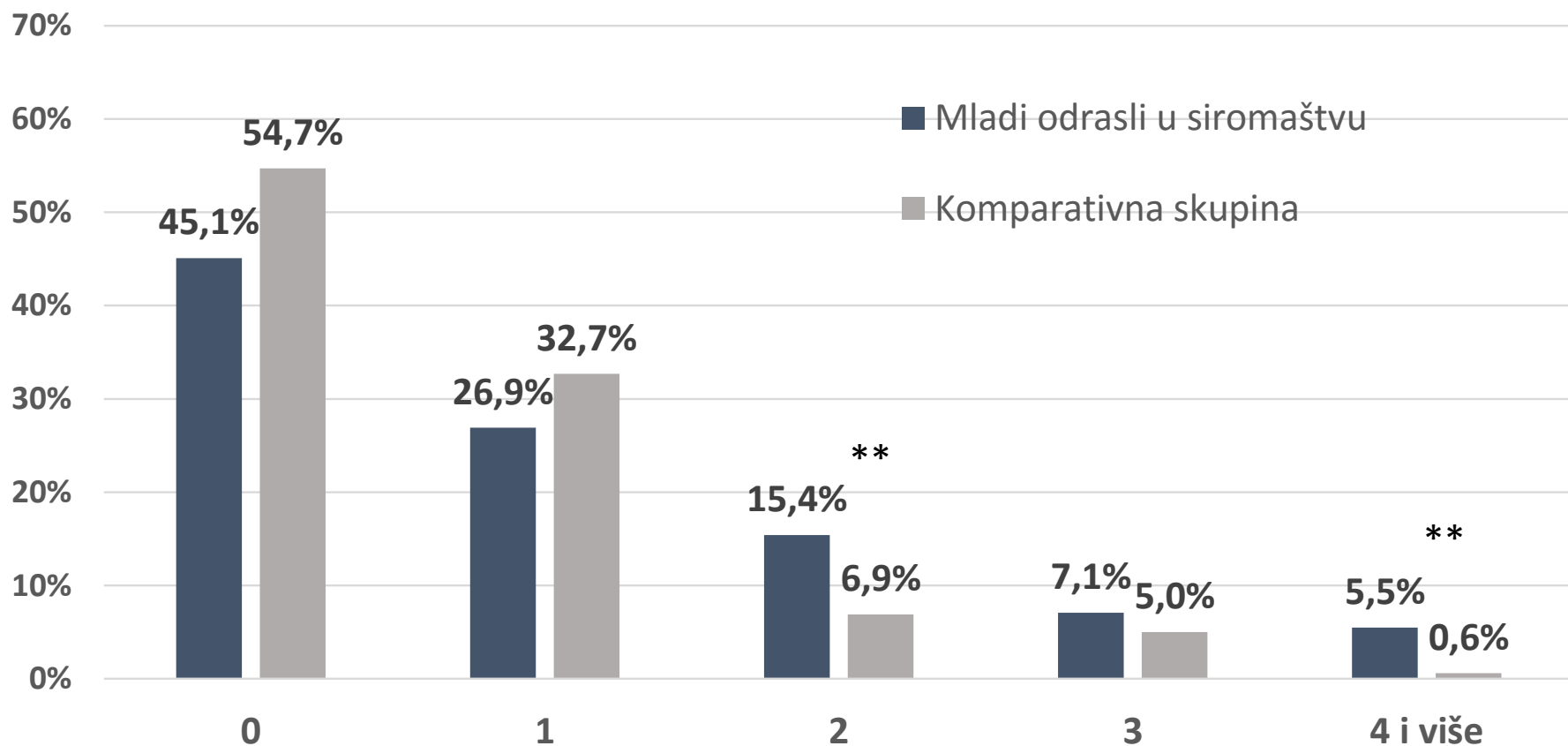
Slika 5. Prikladnost za stanovanje stambenog prostora u kojem su mladi odrasli u siromaštvu odrastali, na temelju analize dokumentacije

# Odrastanje – analiza dokumentacije

- Analiza dokumentacije je pokazala kako je **skoro polovica (48,6%)** mladih osoba odraslih u siromaštvu odrastalo u **kućanstvima sa šest ili više članova** te kako je **polovica (50,5%)** odrastala **u obiteljima s četvero ili više djece** (slika 4)
- **Četvrtina (26,4%)** ovih mladih osoba odraslo je u stambenim prostorima koje su socijalni radnici procijenili **neprikladnima za stanovanje** (bez struje, sanitarnog čvora i sl.; slika 5). No ovdje također treba napomenuti da za 20,1% uzorka u dokumentaciji **nije zabilježen podatak** o prikladnosti uvjeta stanovanja.

# Odrastanje – anketno istraživanje

## Broj osoba s kojima su dijelili sobu



Slika 6. Usporedba broja osoba s kojima su mladi odrasli u siromaštvu i mladi iz komparativne skupine dijelili sobu, na temelju anketnog istraživanja; \*\*  $p < ,01$

# Odrastanje – anketno istraživanje

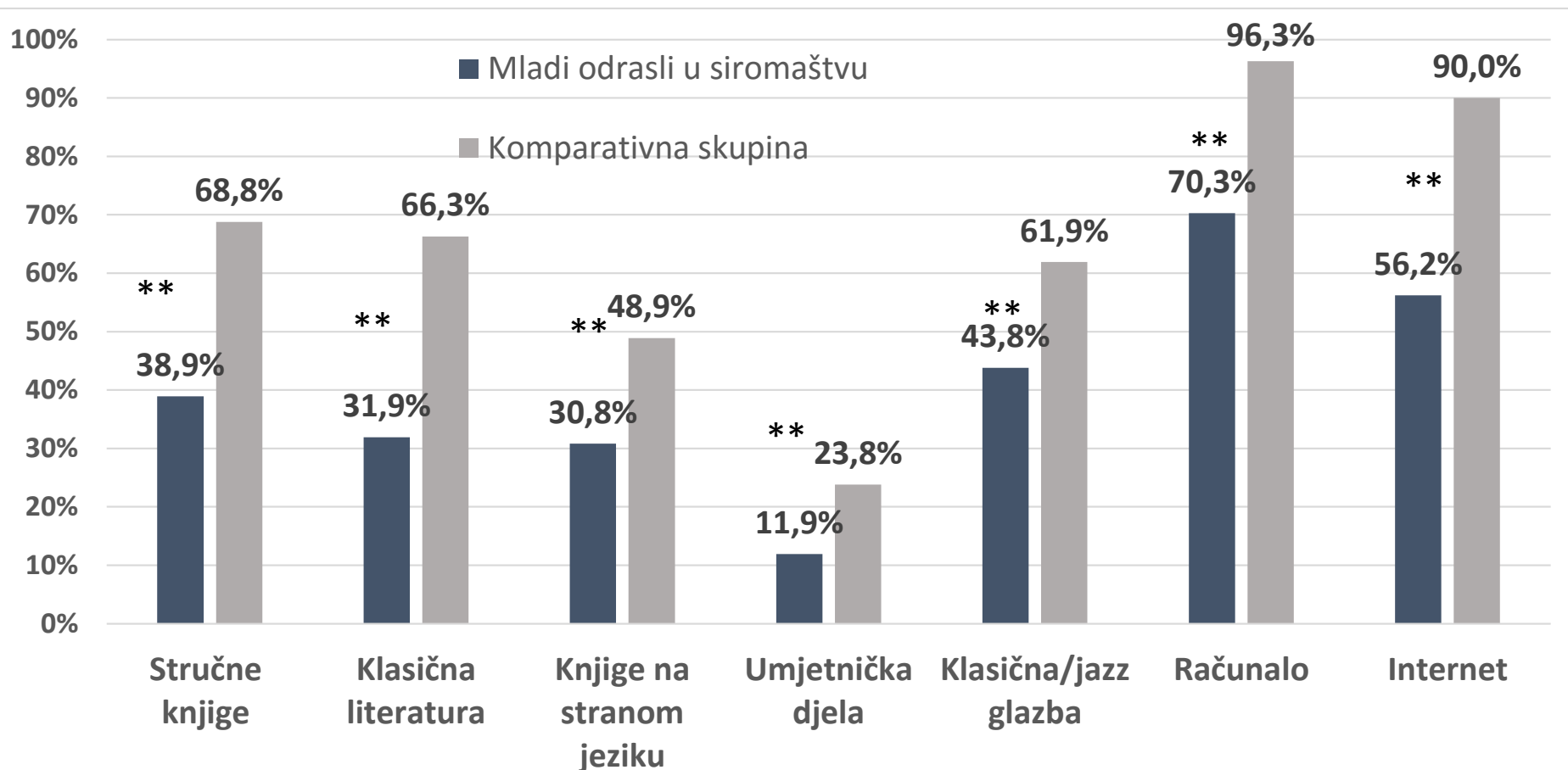
*Tablica 1.* Usporedba domova u kojima su odrastali mladi odrasli u siromaštvu i mladi iz komparativne skupine s obzirom na njihovu primjerenost za učenje, na temelju anketnog istraživanja (1= potpuno neprimjeren, 4= potpuno primjeren)

	Mladi odrasli u siromaštvu	Komparativna skupina	
<b><i>M (SD)</i></b>	3,05 (0,89)	3,56 (0,67)	**

\*\*  $p < ,01$



# Odrastanje – anketno istraživanje



Slika 7. Posjedovanje kulturnih dobara za vrijeme odrastanja mladih odraslih u siromaštvu i mladih iz komparativne skupine, na temelju anketnog istraživanja ; \*\*  $p < ,01$

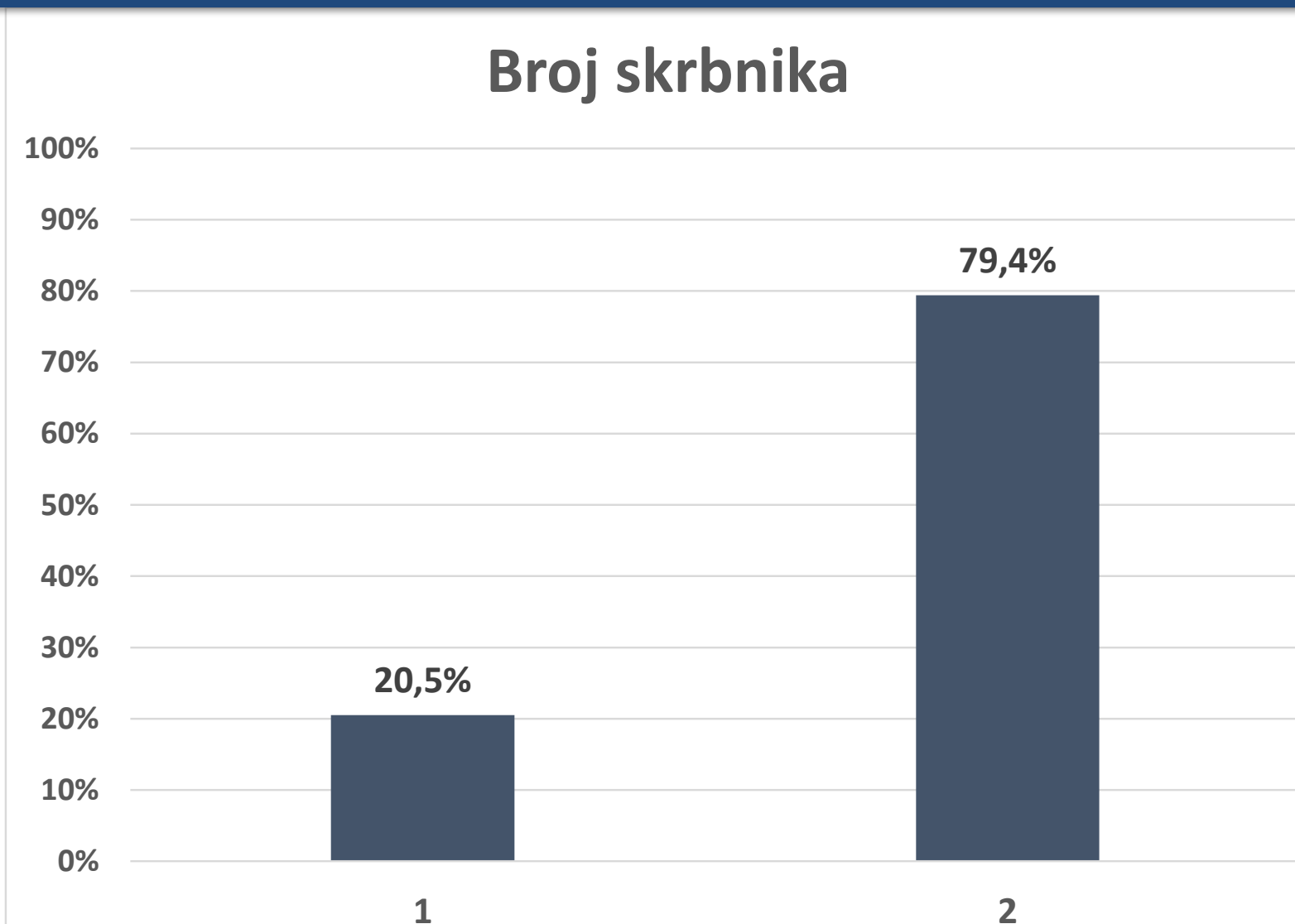
# Odrastanje – anketno istraživanje

▪ Nalazi anketnog istraživanja vezano za uvjete odrastanja mladih odraslih u siromaštvu pokazali su sljedeće:

- Mladi odrasli u siromaštvu **u većoj su mjeri dijelili sobu s nekim tijekom odrastanja i to s više osoba u odnosu na komparativnu skupinu** (slika 6;  $\chi^2(4) = 14,72, p < ,01, V = ,21$ ). Ovo je posebno istaknuto kod onih koji su dijelili sobu s većim brojem osoba, gdje skoro nitko u komparativnoj skupini (0,6%) nije dijelio sobu s 4 ili više osoba dok je to bio slučaj za 5,5% uzorka mladih odraslih u siromaštvu.
- Mladi odrasli u siromaštvu su dom u kojem su odrastali procijenili **manje primjerenim za učenje** u odnosu na komparativnu skupinu (tablica 1;  $t(341) = -5,88, p < ,01, d = 0,65$ )
- Mladi odrasli u siromaštvu **u manjoj su mjeri od komparativne skupine za vrijeme odrastanja u kućanstvu posjedovali različita kulturna dobra** (slika 7), uključujući stručne knjige ( $\chi^2(1) = 30,63, p < ,01, V = ,29$ ), knjige klasične literature ( $\chi^2(1) = 40,59, p < ,01, V = ,34$ ), knjige na stranom jeziku ( $\chi^2(1) = 11,59, p < ,01, V = ,18$ ), umjetnička djela (slike, skulpture;  $\chi^2(1) = 8,39, p < ,01, V = ,16$ ) i nosače zvuka jazz ili klasične glazbe ( $\chi^2(1) = 11,25, p < ,01, V = ,18$ )
- Također, dok su skoro **svi sudionici komparativne skupine posjedovali računalo** (96,3%) i imali **pristup Internetu** (90%) za vrijeme odrastanja, to vrijedi za **nešto više od dvije trećine mladih odraslih u siromaštvu** što se tiče **posjedovanja računala** (70,3%;  $\chi^2(1) = 39,79, p < ,01, V = ,34$ ) odnosno **nešto više od polovice što se tiče pristupa Internetu** (56,2%;  $\chi^2(1) = 48,45, p < ,01, V = ,38$ )

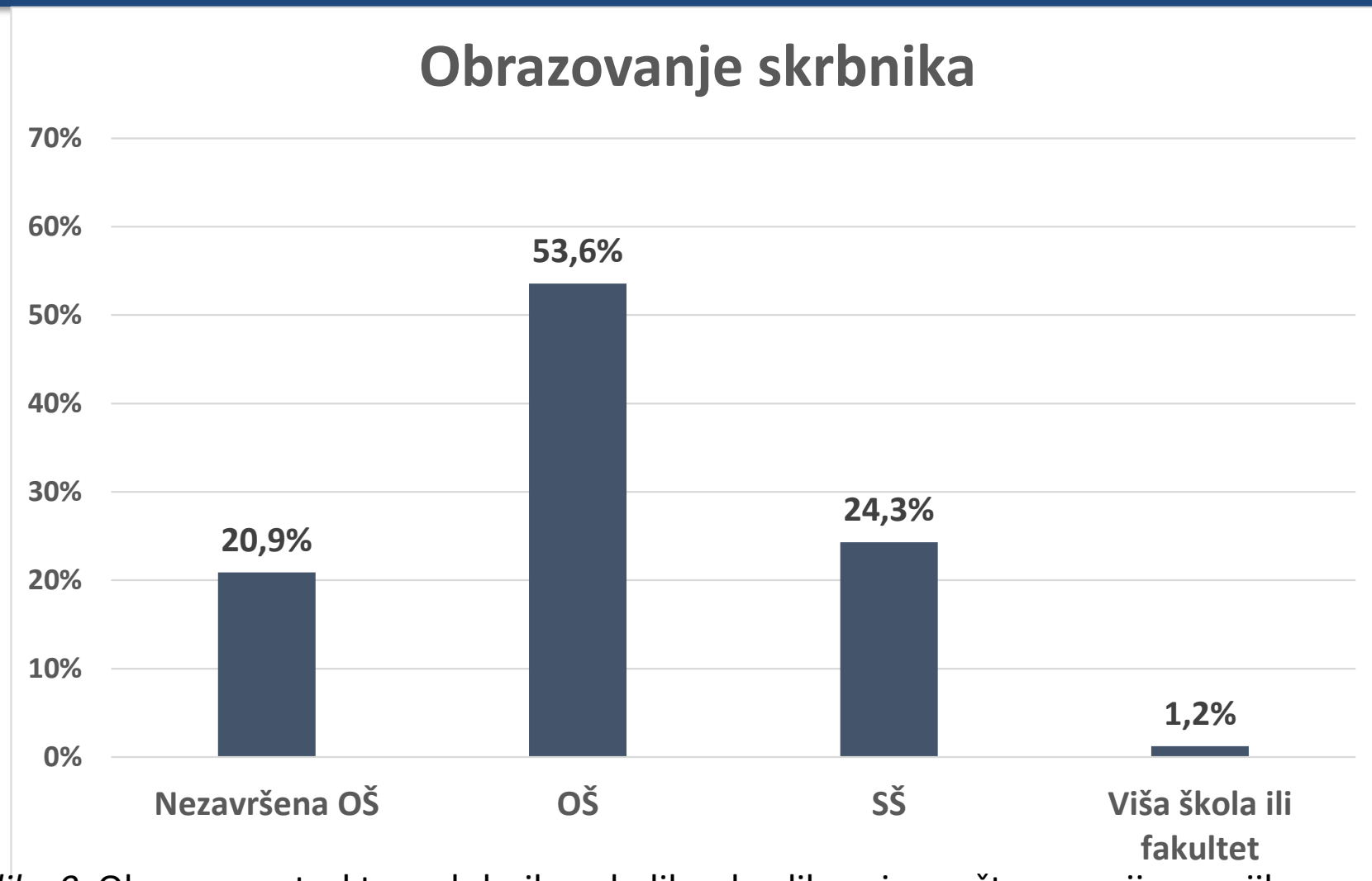
**SKRBNICI**

# Skrbnici – analiza dokumentacije



Slika 8. Broj skrbnika koje su mladi odrasli u siromaštvu imali za vrijeme odrastanja, na temelju analize dokumentacije

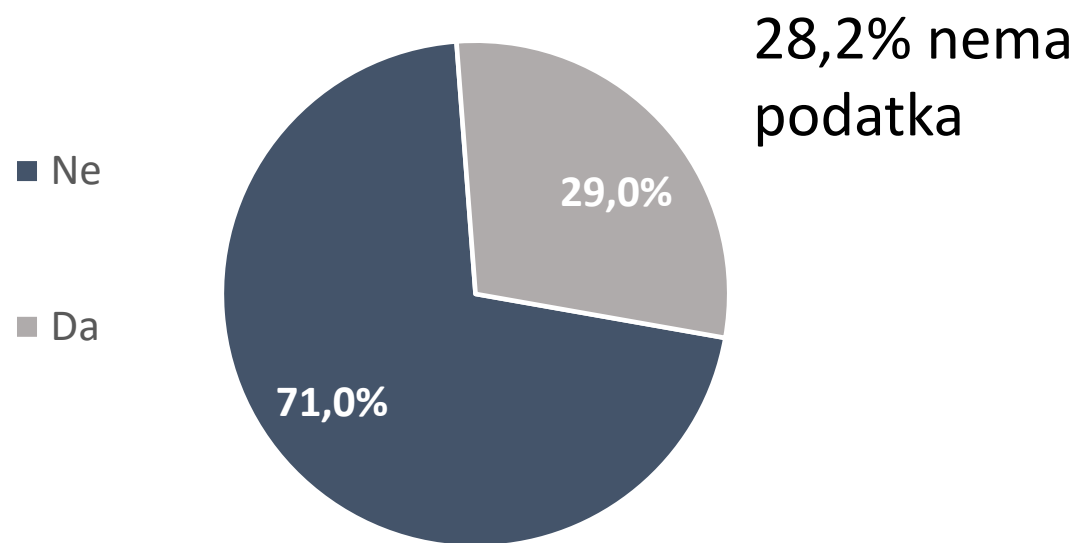
# Skrbnici – analiza dokumentacije



Slika 9. Obrazovna struktura skrbnika mladih odraslih u siromaštvu za vrijeme njihova odrastanja, na temelju analize dokumentacije

# Skrbnici – analiza dokumentacije

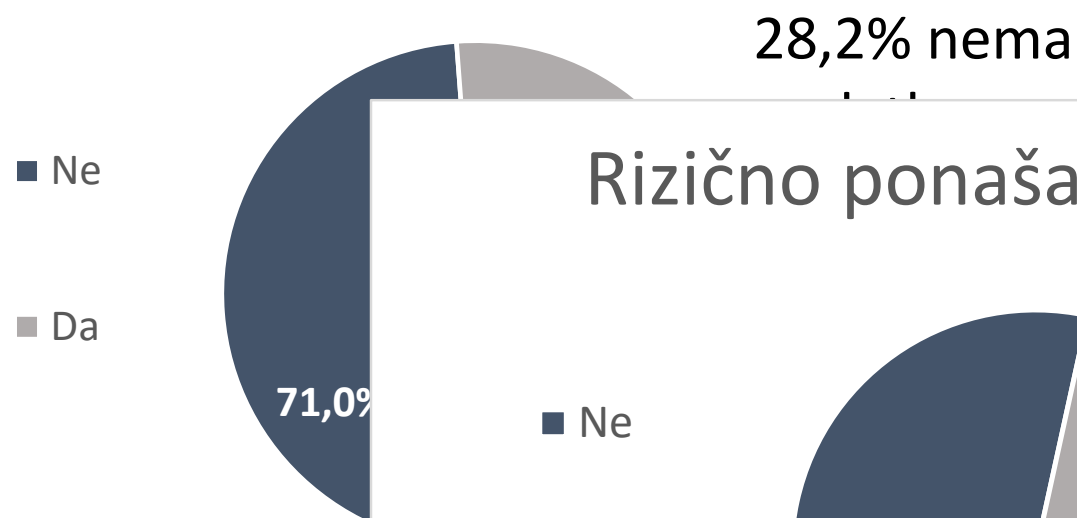
## Zdravstvene teškoće skrbnika



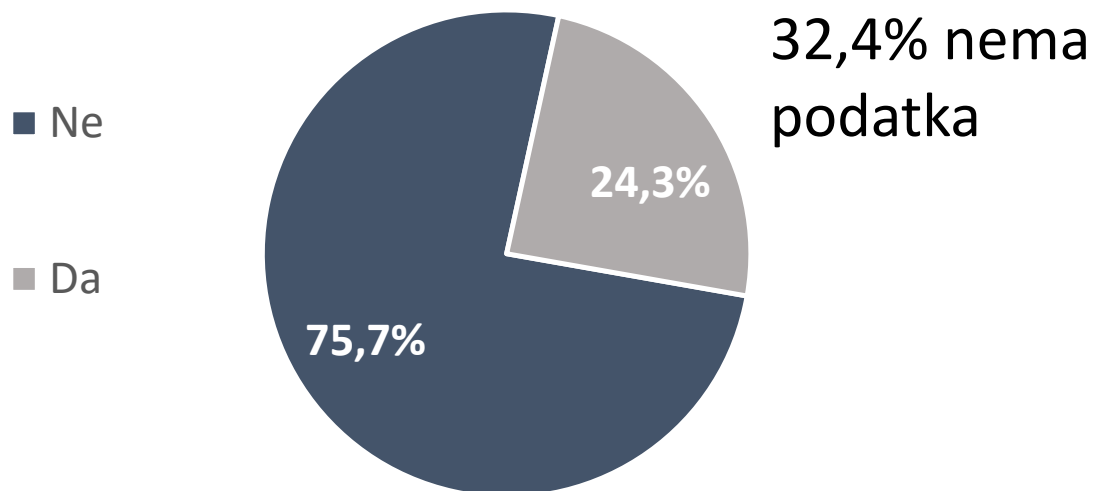
Slika 10. Prisutnost zdravstvenih teškoća skrbnika mladih odraslih u siromaštvu za vrijeme njihova odrastanja na temelju analize dokumentacije

# Skrbnici – analiza dokumentacije

## Zdravstvene teškoće skrbnika



## Rizično ponašanje skrbnika



*Slika 11.* Iskazivanje rizičnog ponašanja skrbnika mladih odraslih u siromaštvu za vrijeme njihova odrastanja na temelju analize dokumentacije

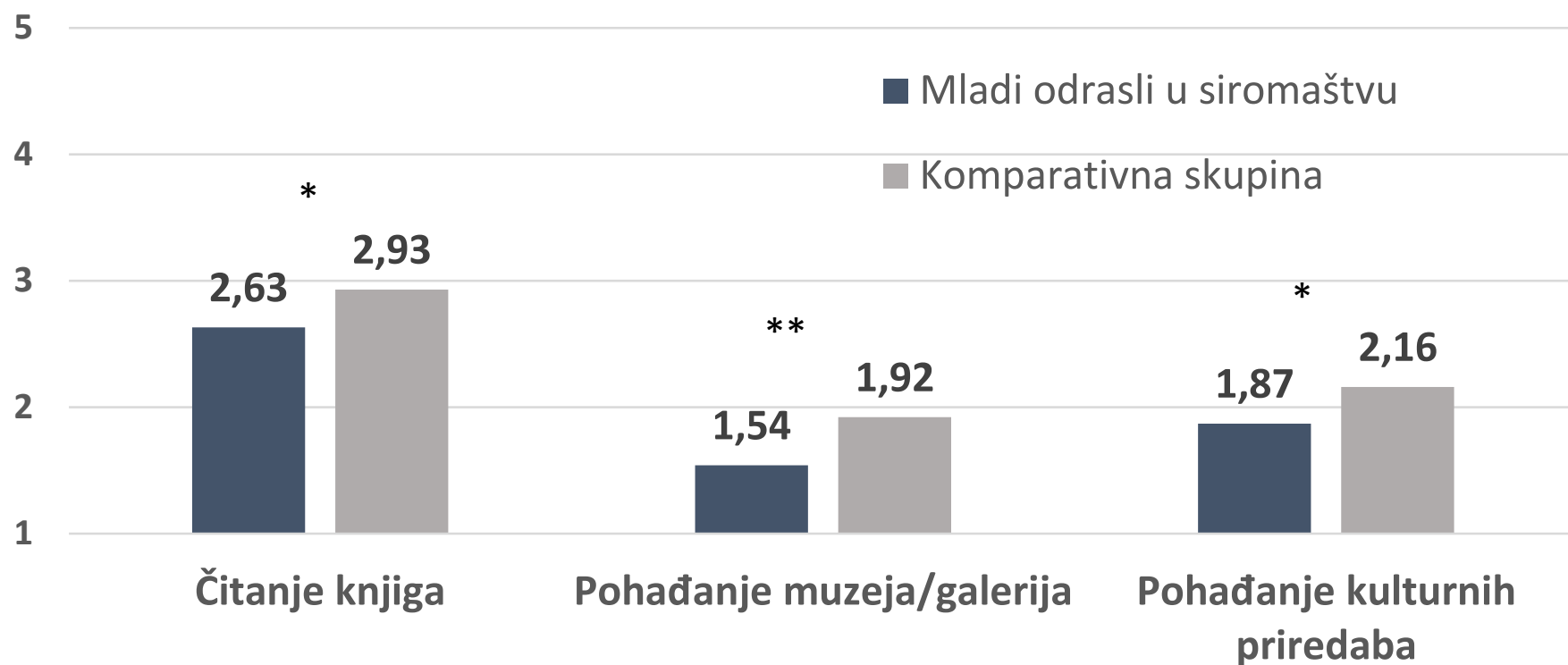
# Skrbnici – analiza dokumentacije

- Analiza dokumentacije vezano uz obilježja skrbnika mladih odraslih u siromaštvu pokazala je da:
  - je većina mladih osoba imala dva skrbnika za vrijeme odrastanja (79,4%; slika 8) što je otprilike jednako postotku obitelji s dva skrbnika u odnosu na sve tipove obitelji (76%) prema popisu stanovništva Republike Hrvatske iz 2011. godine (DZS, 2011.)
  - **se obrazovanje skrbnika pokazalo izrazito niskim**, pri čemu je više od polovice skrbnika (53,6%) imalo završenu samo osnovnu školu, 20,9% nije imalo završeno nikakvo obrazovanje, a samo 1,2% je bilo visokoobrazovano (slika 9)
  - je **skoro trećina (29%) skrbnika mladih odraslih u siromaštvu imala zdravstvene teškoće (slika 10) i skoro četvrtina (24,3%) iskazivala rizično ponašanje tijekom odrastanja mlade osobe (slika 11)**. Što se tiče zdravstvenih teškoća, to su u najvećoj mjeri bile teške ili kronične tjelesne bolesti i psihičke bolesti, a što se tiče rizičnog ponašanja to je najčešće bila zlouporaba alkohola i nasilničko ponašanje u obitelji. Međutim, i ovdje treba napomenuti da za **28,2% skrbnika nije bilo moguće jasno utvrditi zdravstveni status i za 32,4% nije bilo moguće jasno utvrditi jesu li se upuštali u rizična ponašanja.**



# Skrbnici – anketno istraživanje

## Sudjelovanje u kulturnim aktivnostima

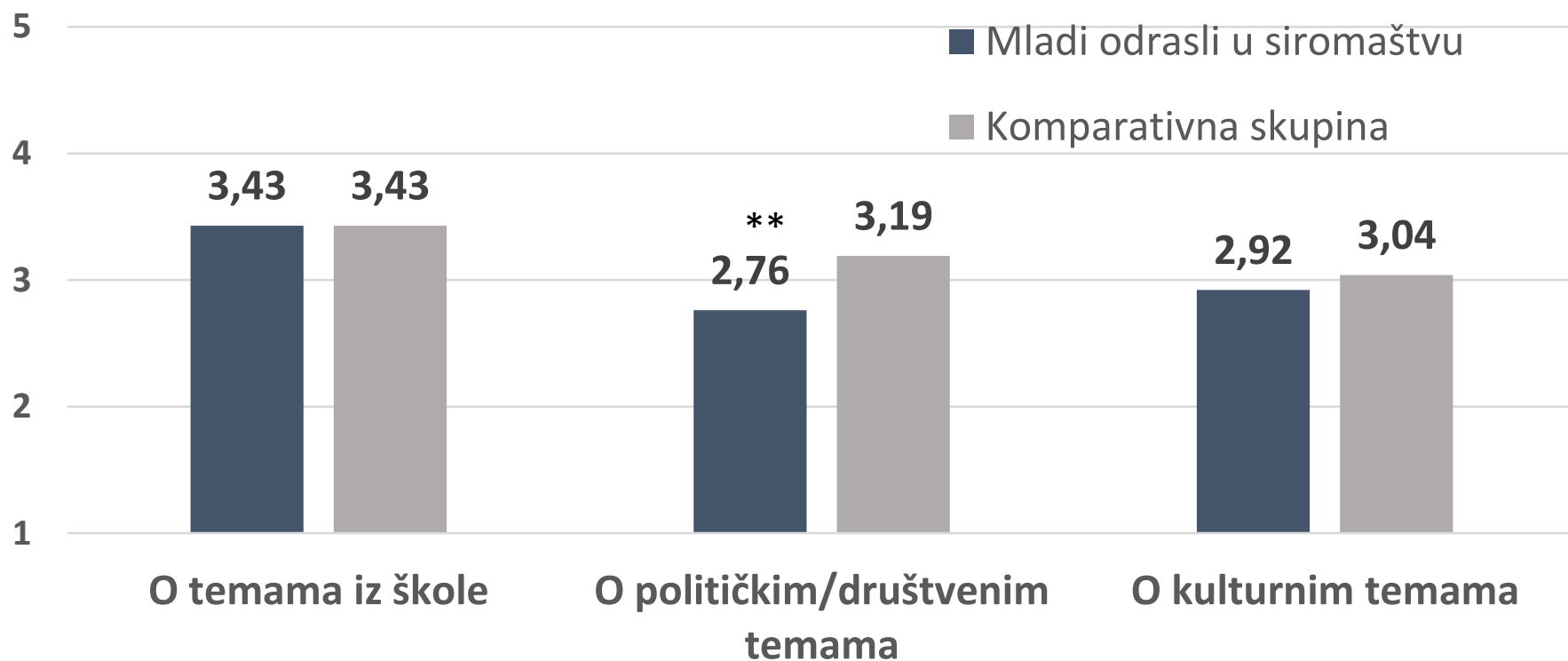


Slika 12. Usporedba učestalosti sudjelovanja u kulturnim aktivnostima skrbnika mladih za vrijeme njihova odrastanja, na temelju anketnog istraživanja (1= nikada, 5= često) ;

\*\*  $p < ,01$ , \*  $p < ,05$

# Skrbnici – anketno istraživanje

## Razgovori sa skrbnicima



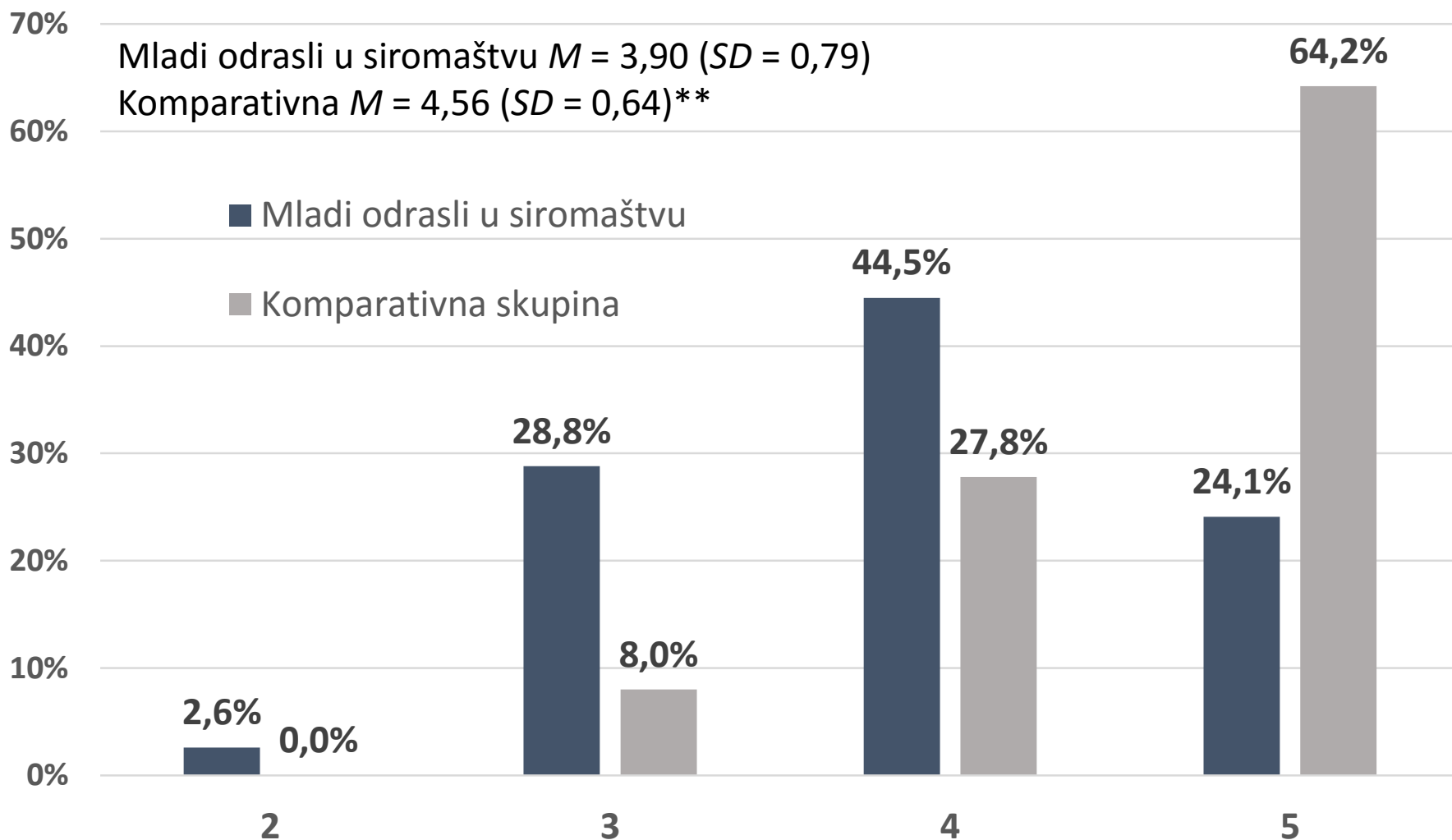
Slika 13. Usporedba učestalosti razgovora mladih sa skrbnicima o različitim temama za vrijeme odrastanja, na temelju anketnog istraživanja (1= nikada, 5= često) ; \*\*  $p < ,01$

# Skrbnici – anketno istraživanje

- Rezultati koji se odnose na kulturni kapital skrbnika (kulturne kompetencije i vještine koje obrazovni sustav cijeni i nagrađuje) su pokazali da:
  - Su skrbnici mladih odraslih u siromaštvu za vrijeme njihova odrastanja **u manjoj mjeri sudjelovali u kulturnim aktivnostima** u odnosu na skrbnike komparativne skupine (slika 12), što uključuje rjeđe čitanje knjiga ( $t(337) = -2,13, p < ,05, d = 0,24$ ), rjeđe pohađanje muzeja/umjetničkih galerija ( $t(333) = -3,89, p < ,01, d = 0,44$ ) i rjeđe pohađanje kulturnih priredaba (kazališne predstave, opera, balet...;  $t(337) = -2,5, p < ,05, d = 0,28$ )
  - Što se tiče prijenosa kulturnog kapitala kroz razgovore s djecom, ovdje se značajnom pokazala jedino **razlika u razgovorima o aktualnim političkim i društvenim temama – skrbnici mladih odraslih u siromaštvu su sa svojom djecom rjeđe razgovarali o ovim temama** nego skrbnici mladih iz komparativne skupine (slika 13;  $t(338) = -3,23, p < ,01, d = 0,36$ )

**OBRAZOVANJE**

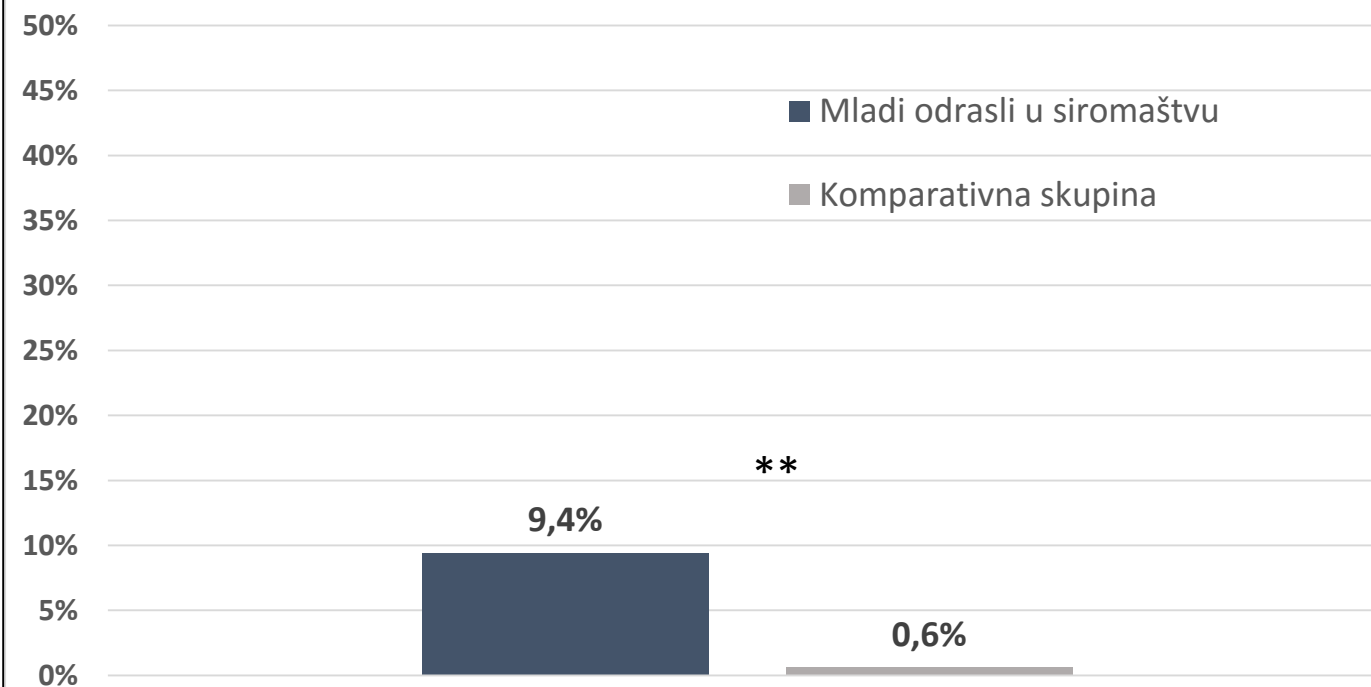
# Osnovna škola– anketno istraživanje



Slika 14. Usporedba prosjeka ocjena u osnovnoj školi mladih odraslih u siromaštvu i mladih iz komparativne skupine, na temelju anketnog istraživanja ; \*\*  $p < ,01$

# Osnovna škola – anketno istraživanje

## Ponavljjanje razreda u OŠ

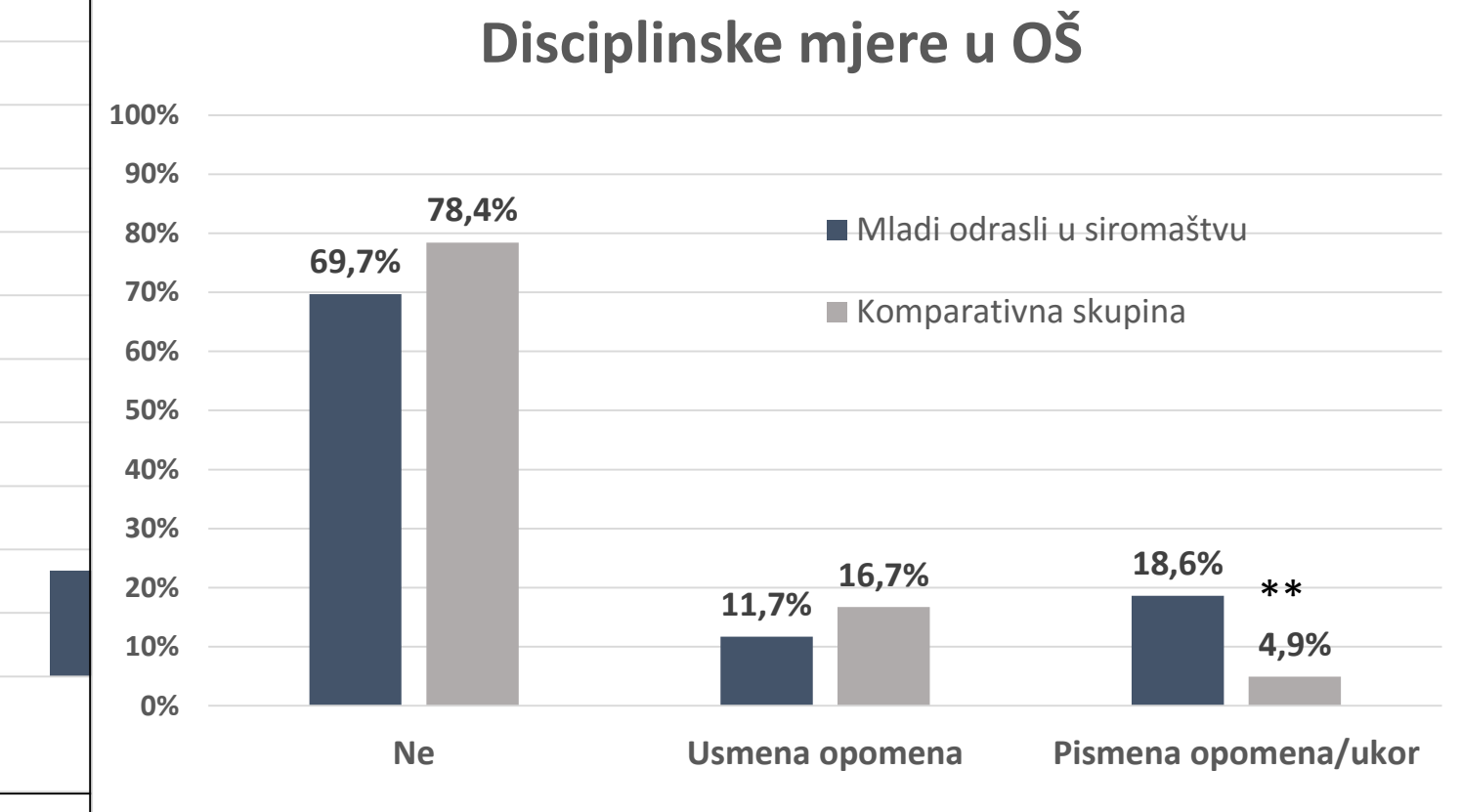


Slika 15. Postotak mladih odraslih u siromaštvu i mladih iz komparativne skupine koji su ponavljali razred u osnovnoj školi, na temelju anketnog istraživanja ; \*\*  $p < ,01$

# OŠ – anketno istraživanje

## Ponavljanie razreda u OŠ

50%  
45%  
40%  
35%  
30%  
25%  
20%  
15%  
10%  
5%  
0%



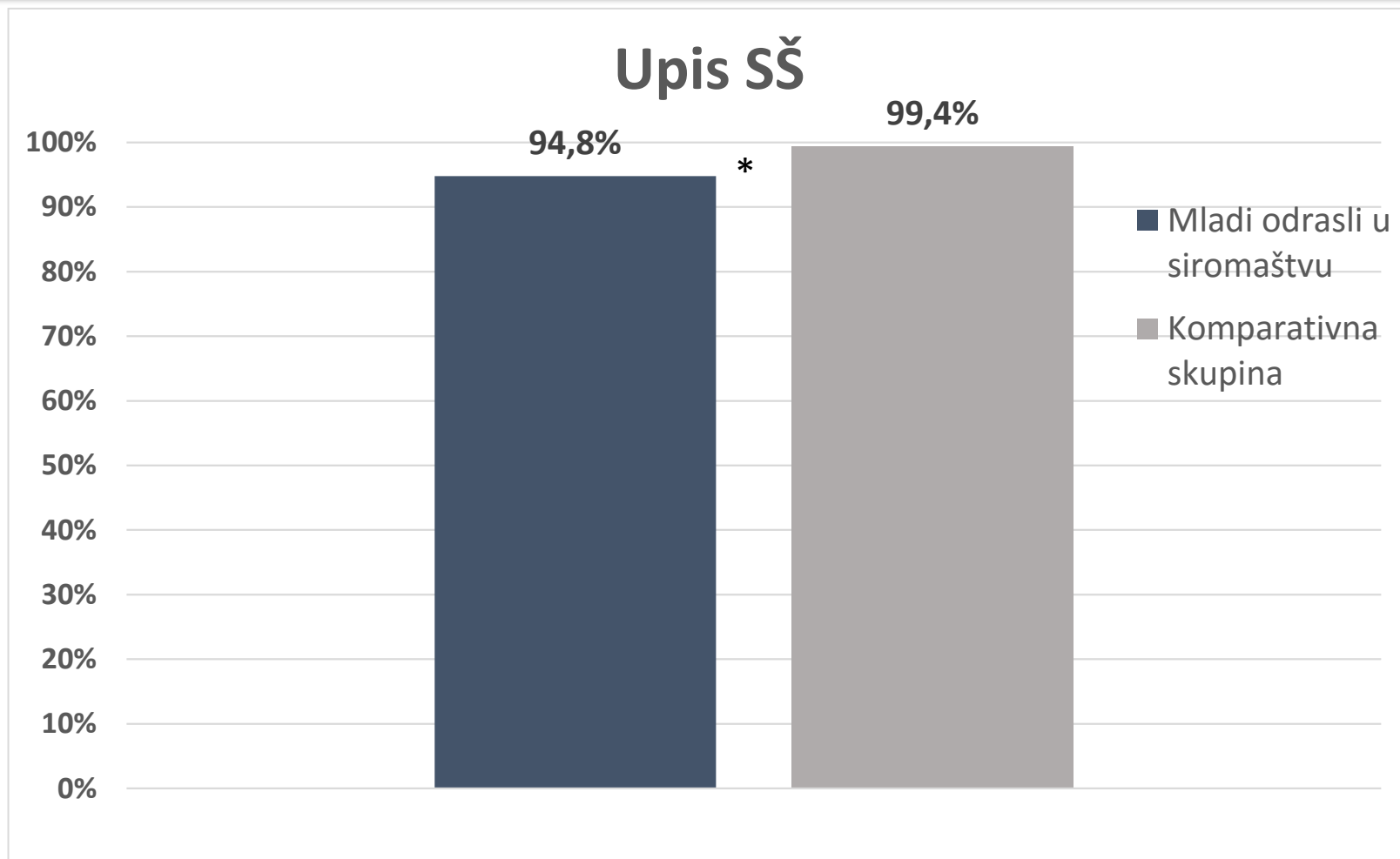
Slika 16. Disciplinske mjere mladih odraslih u siromaštvu i mladih iz komparativne skupine u osnovnoj školi, na temelju anketnog istraživanja;  
\*\*  $p < ,01$

# Osnovna škola – anketno istraživanje

- Anketno istraživanje pokazalo je da su u osnovnoj školi:
  - Mladi odrasli u siromaštvu imali **lošiji prosjek ocjena** od mladih iz komparativne skupine (slika 14;  $t(351) = -8,53, p < ,01, d = 0,92$ )
  - **Veći postotak mladih odraslih u siromaštvu je ponavljao razred** u ( $\chi^2(1) = 13,44, p < ,01, V = ,19$ ) u odnosu na komparativnu skupinu (slika 15)
  - **Većem postotku mladih odraslih u siromaštvu je najteža disciplinska mjera koju su dobili bila pismena opomena/ukor** (slika 16;  $\chi^2(2) = 15,68 p < ,01, V = ,21$ )



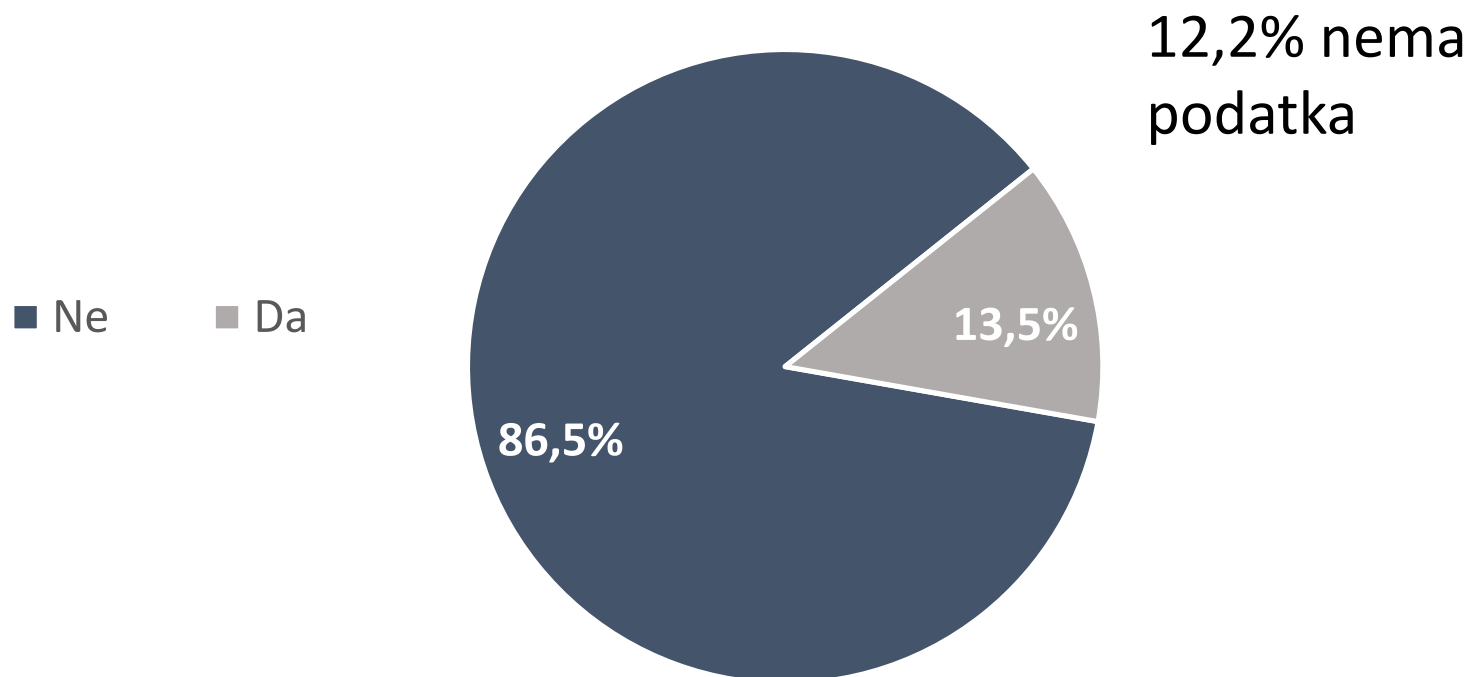
# Srednja škola– anketno istraživanje



Slika 17. Postotak mladih odraslih u siromaštvu i mladih iz komparativne skupine koji su upisali srednju školu, na temelju anketnog istraživanja ; \* $p < ,05$

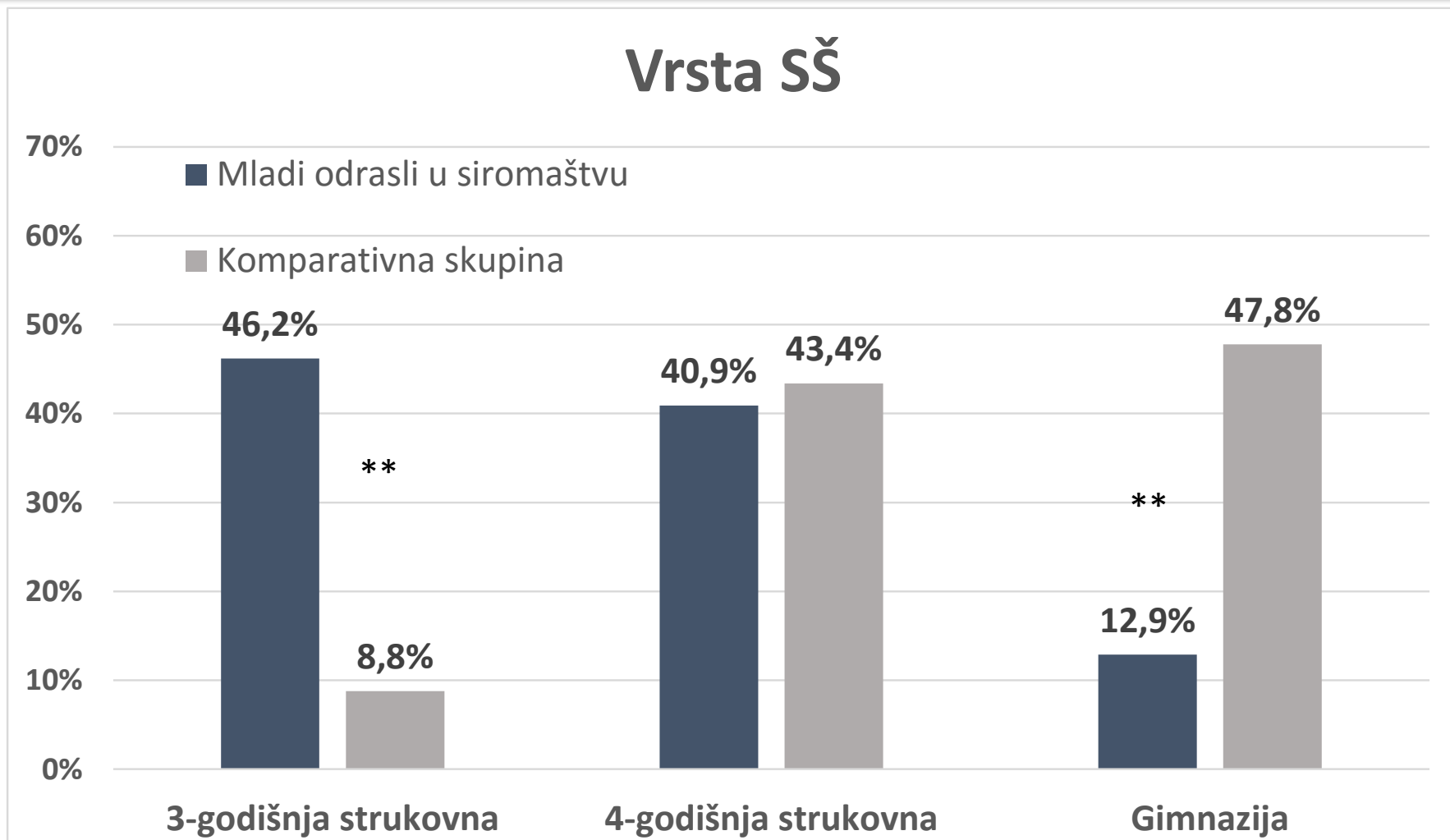
# Srednja škola– analiza dokumentacije

## Upis SŠ



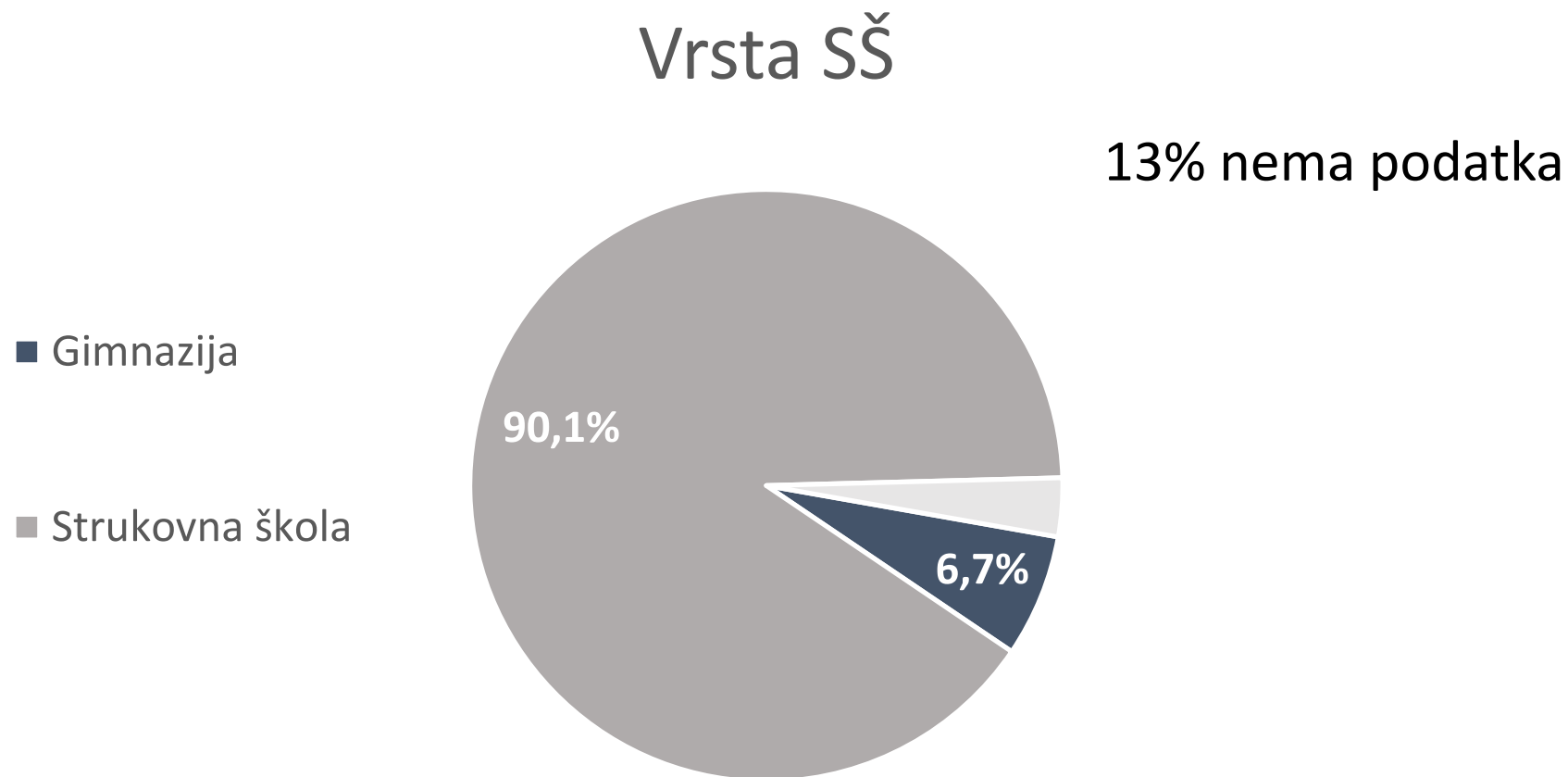
Slika 18. Postotak mladih odraslih u siromaštvu koji su upisali srednju školu, na temelju analize dokumentacije

# Srednja škola – anketno istraživanje



Slika 19. Vrsta srednje škole koju su upisali mladi odrasli u siromaštvu i mladi iz komparativne skupine, na temelju anketnog istraživanja ; \* $p < ,05$

# Srednja škola – analiza dokumentacije



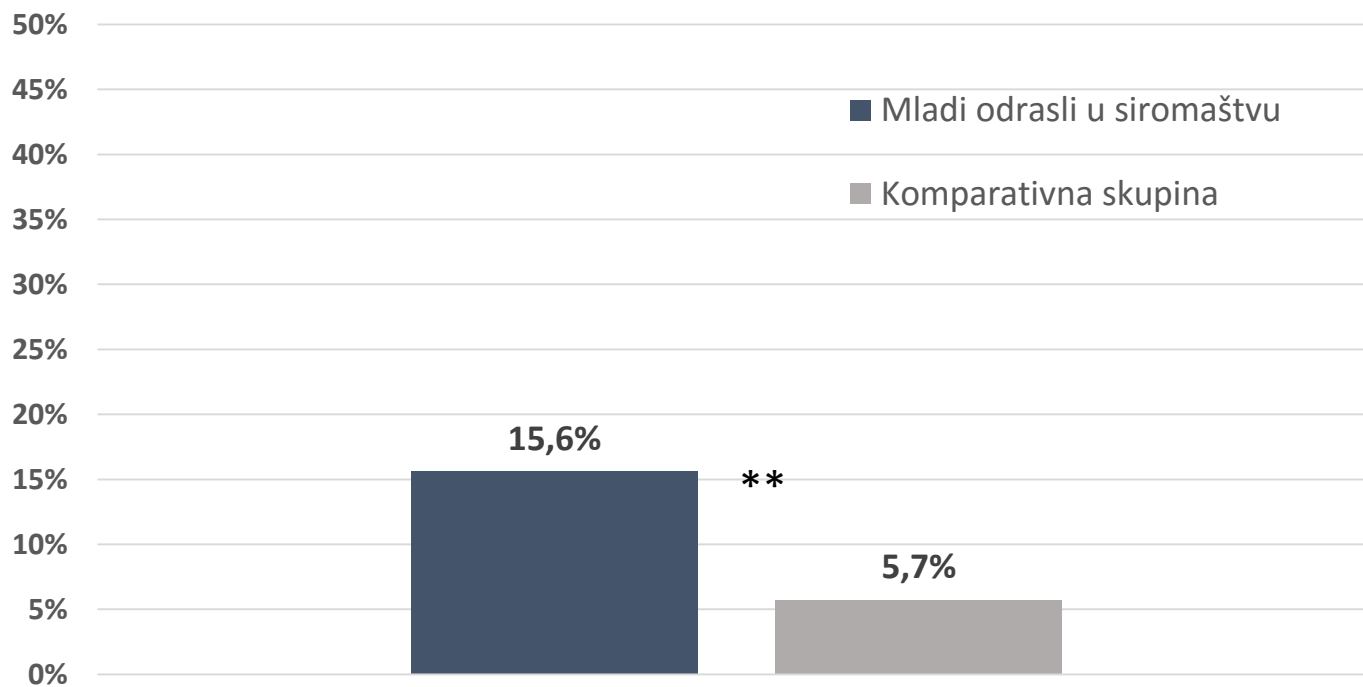
Slika 20. Vrsta srednje škole koju su upisali mladi odrasli u siromaštvu, na temelju analize dokumentacije

# Srednja škola

- Nalazi dobiveni s obje metode istraživanja vezano uz upis srednje škole pokazali su da:
  - **Velika većina mladih odraslih u siromaštvu upiše srednju školu** (86,5% prema analizi dokumentacije; slika 18). Ipak, anketno istraživanje je pokazalo kako **u odnosu na komparativnu skupinu nešto manje mladih odraslih u siromaštvu upisuje srednju školu** (slika 17;  $\chi^2(1) = 6,16, p < ,05, V = ,13$ ), što je u skladu s nalazom prijašnjih istraživanja prema kojima se socijalne nejednakosti očituju već na prijelazu iz obveznog u srednje obrazovanje (npr. Rouse i Barrow, 2006.; Duncan i Murnane, 2011.).
  - Veće razlike pojavljuju se po pitanju vrste škole koje mladi odrasli u siromaštvu upisuju. Podaci iz analize dokumentacije pokazuju da **velika većina (90,1%) upisuje strukovne škole (slika 20)**. Anketno istraživanje pokazuje kako se **skupina mladih odraslih u siromaštvu od komparativne skupine razlikuje po postotku onih koji upisuju trogodišnju strukovnu školu odnosno gimnaziju** (slika 19;  $\chi^2(2) = 74,86, p < ,01, V = ,48$ ) pa tako 46,2% mladih odraslih u siromaštvu upisuje trogodišnju školu, a samo 12,9% gimnaziju, dok je trend obratan kod komparativne skupine (8,8% trogodišnju, a 47,8% gimnaziju)

# Srednja škola – anketno istraživanje

## Ponavljjanje razreda u SŠ

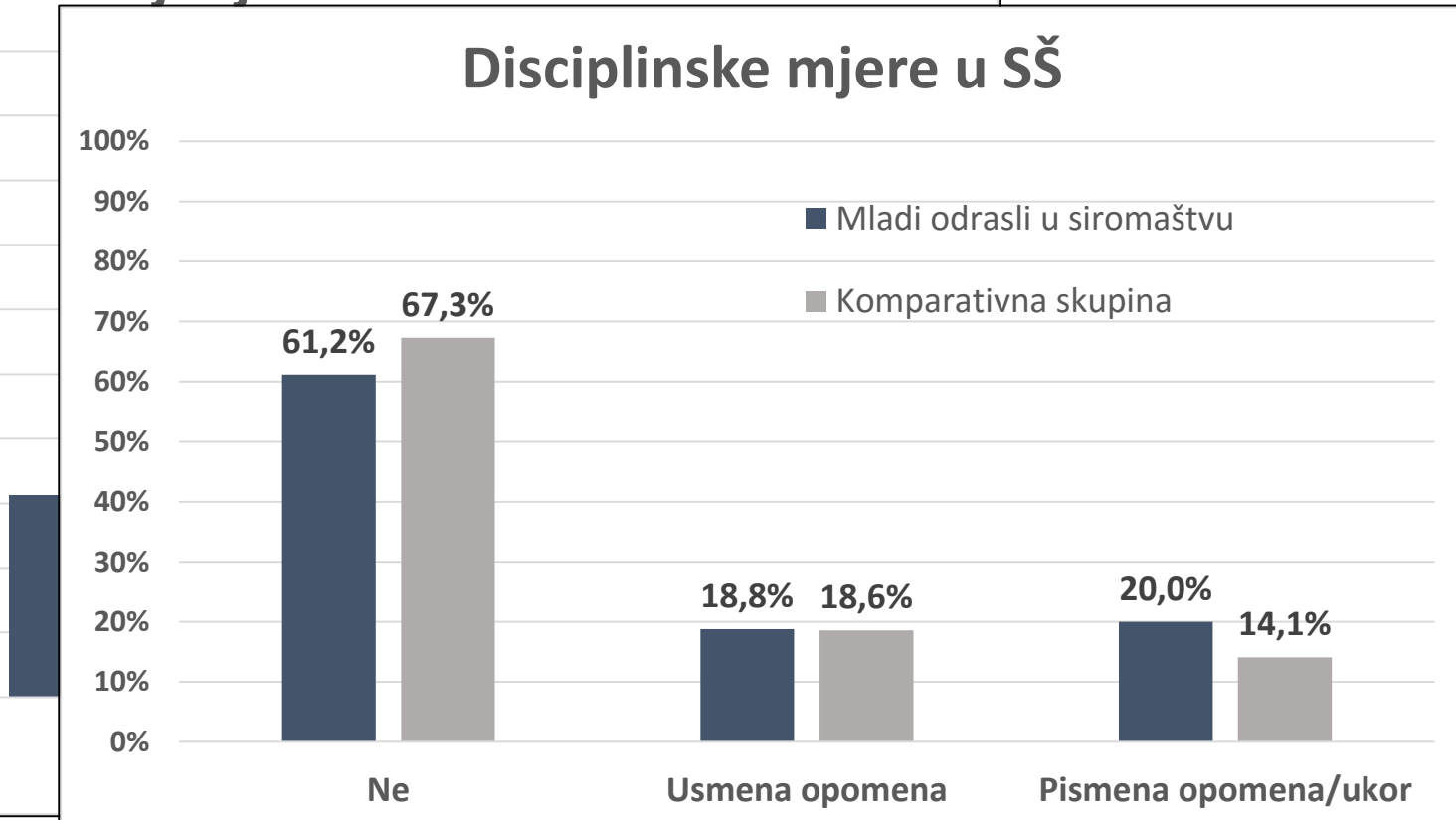


Slika 21. Postotak mladih odraslih u siromaštvu i mladih iz komparativne skupine koji su ponavljali razred u srednjoj školi, na temelju anketnog istraživanja ; \*\*  $p < ,01$

# Srednja škola – anketno istraživanje

## Ponavljjanje razreda u SŠ

50%  
45%  
40%  
35%  
30%  
25%  
20%  
15%  
10%  
5%  
0%



Slika 22. Disciplinske mjere mladih odraslih u siromaštvu i mladih iz komparativne skupine u srednjoj školi, na temelju anketnog istraživanja

# Srednja škola – anketno istraživanje

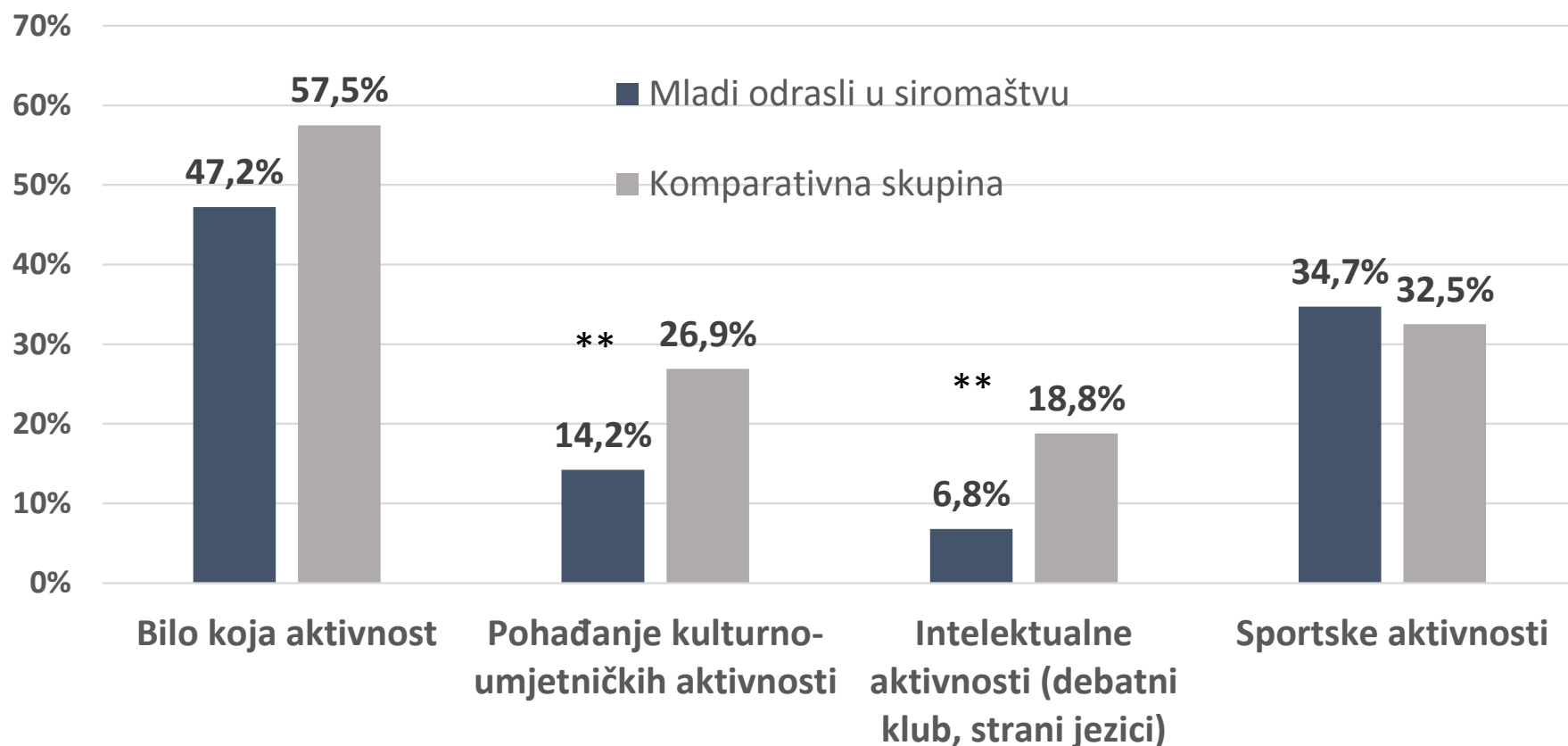
*Tablica 2.* Usporedba mladih odraslih u siromaštvu i mladih iz komparativne skupine s obzirom na učestalost neopravdanog izostajanja iz srednje škole, na temelju anketnog istraživanja (1= nikada, 5= izrazito često)

	<b>Mladi odrasli u siromaštvu</b>	<b>Komparativna skupina</b>
<b><i>M (SD)</i></b>	2,27 (1,30)	2,10 (1,16)



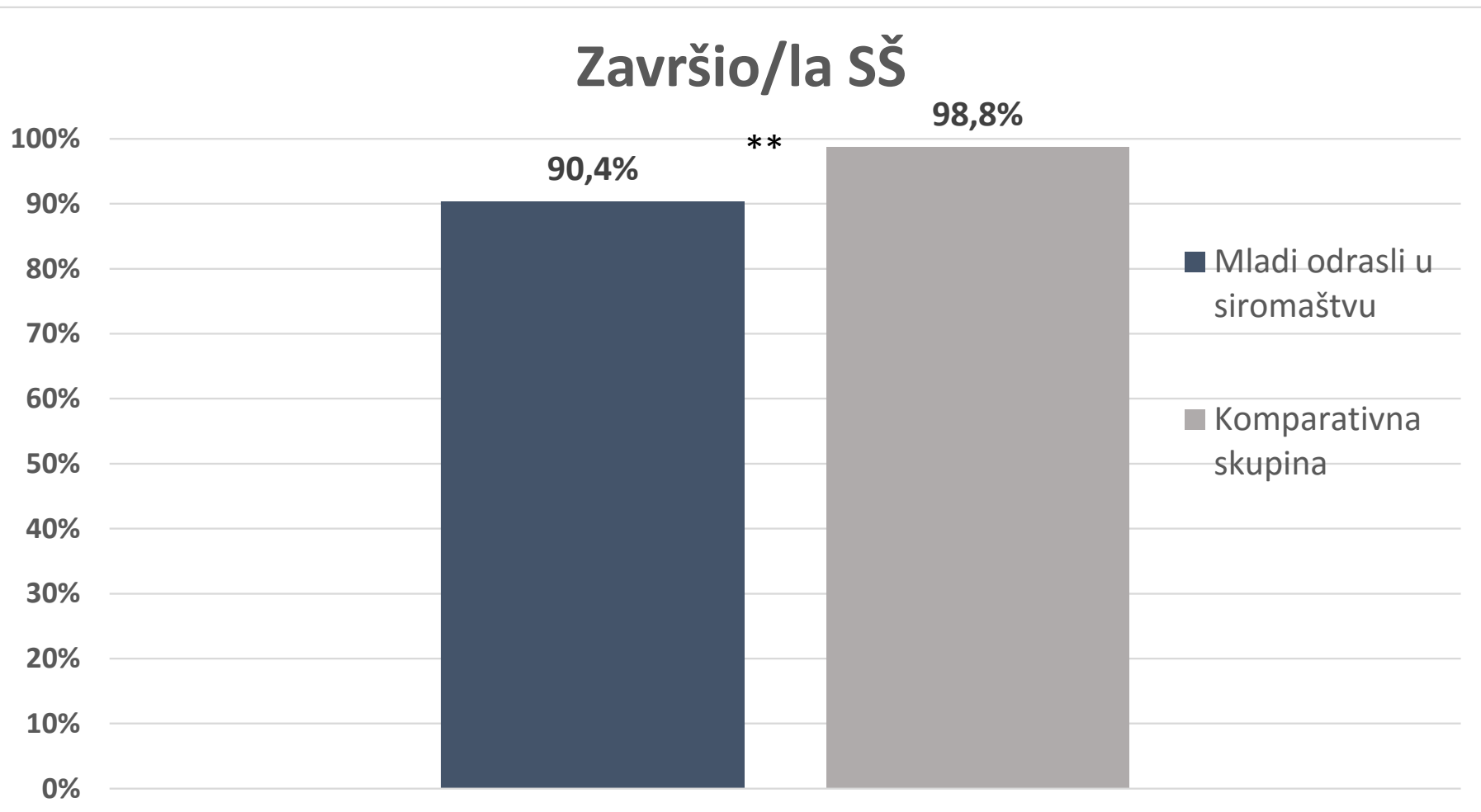
# Srednja škola – anketno istraživanje

## Pohađanje izvanškolskih aktivnosti u SŠ



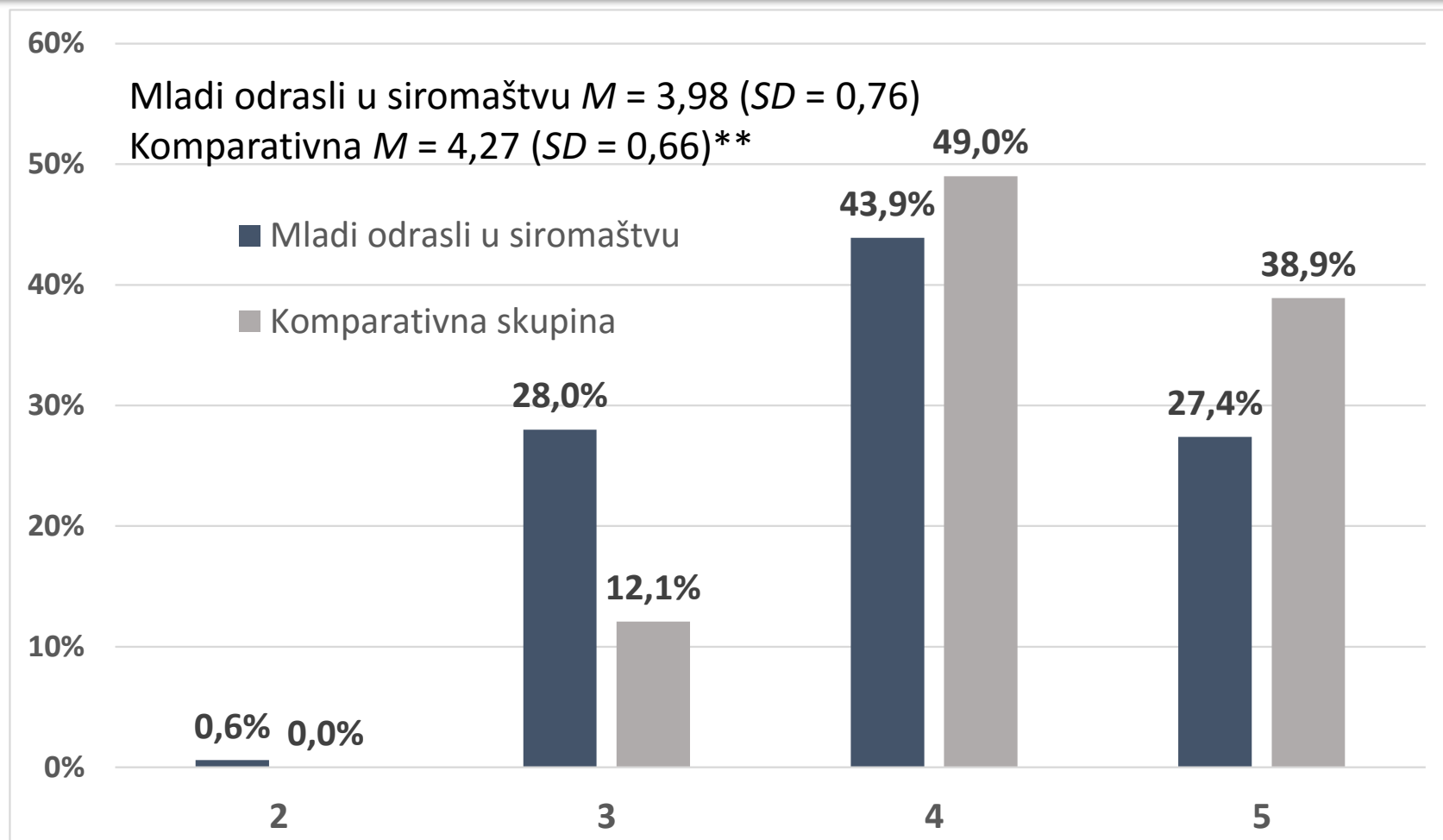
Slika 23. Pohađanje izvanškolskih aktivnosti u srednjoj školi mladih odraslih u siromaštvu i mladih iz komparativne skupine, na temelju anketnog istraživanja ; \*\* $p < ,01$

# Srednja škola – anketno istraživanje



Slika 24. Postotak mladih odraslih u siromaštvu i mladih iz komparativne skupine koji su završili srednju školu, na temelju anketnog istraživanja ; \*\* $p < ,01$

# Srednja škola – anketno istraživanje



Slika 25. Usporedba prosjeka ocjena u srednjoj školi mladih odraslih u siromaštvu i mladih iz komparativne skupine koji su završili srednju školu, na temelju anketnog istraživanja;

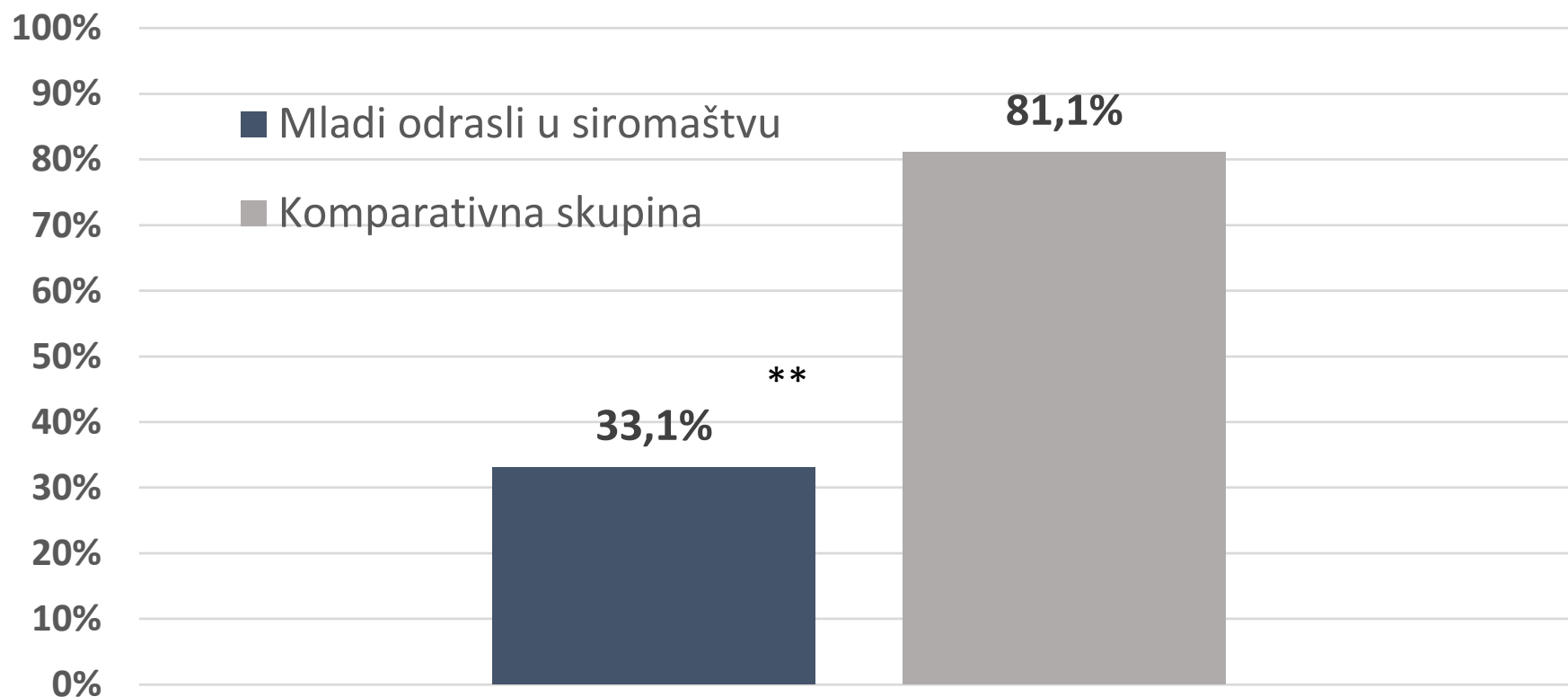
\*\*  $p < ,01$

# Srednja škola – anketno istraživanje

- Nalazi anketnog istraživanja vezano uz ponašanje i uspjeh u srednjoj školi pokazuju da:
  - Mladi odrasli u siromaštvu kao i u osnovnoj školi **u većoj mjeri ponavljaju razred** u odnosu na komparativnu skupinu (slika 21;  $\chi^2(1) = 8,37, p < ,01, V = ,16$ ). Međutim, **razlike u disciplinskim mjerama više nema** (slika 22;  $\chi^2(2) = 2,13, p > ,05, V = ,08$ ). Također, dvije skupine se **nisu razlikovale po učestalosti neopravdanog izostajanja s nastave** (tablica 2;  $t(333) = 1,27, p > ,05$ )
  - Što se tiče pohađanja izvanškolskih aktivnosti u srednjoj školi, dok ukupno gledano nema razlike između mladih odraslih u siromaštvu i komparativne skupine ( $\chi^2(1) = 3,59, p > ,05, V = ,10$ ), **manji postotak mladih odraslih u siromaštvu pohađao je kulturno-umjetničke izvanškolske aktivnosti** ( $\chi^2(1) = 8,34, p < ,01, V = ,16$ ) i **intelektualne aktivnosti** (škola stranih jezika, debatni klub i sl.; ( $\chi^2(1) = 10,91, p < ,01, V = ,18$ ) dok **razlike među skupinama jedino nije bilo po pohađanju sportskih aktivnosti** ( $\chi^2(1) = 0,18, p > ,05, V = ,02$ ; slika 23)
  - I konačno, mladi odrasli u siromaštvu **u manjoj mjeri završavaju srednju školu** u odnosu na komparativnu skupinu (slika 24;  $\chi^2(1) = 11,2, p < ,01, V = ,18$ ), a oni koji je završe imaju **niži prosjek ocjena** u odnosu na komparativnu skupinu (slika 25;  $t(312) = -3,55, p < ,01, d = 0,41$ )

# Studij – anketno istraživanje

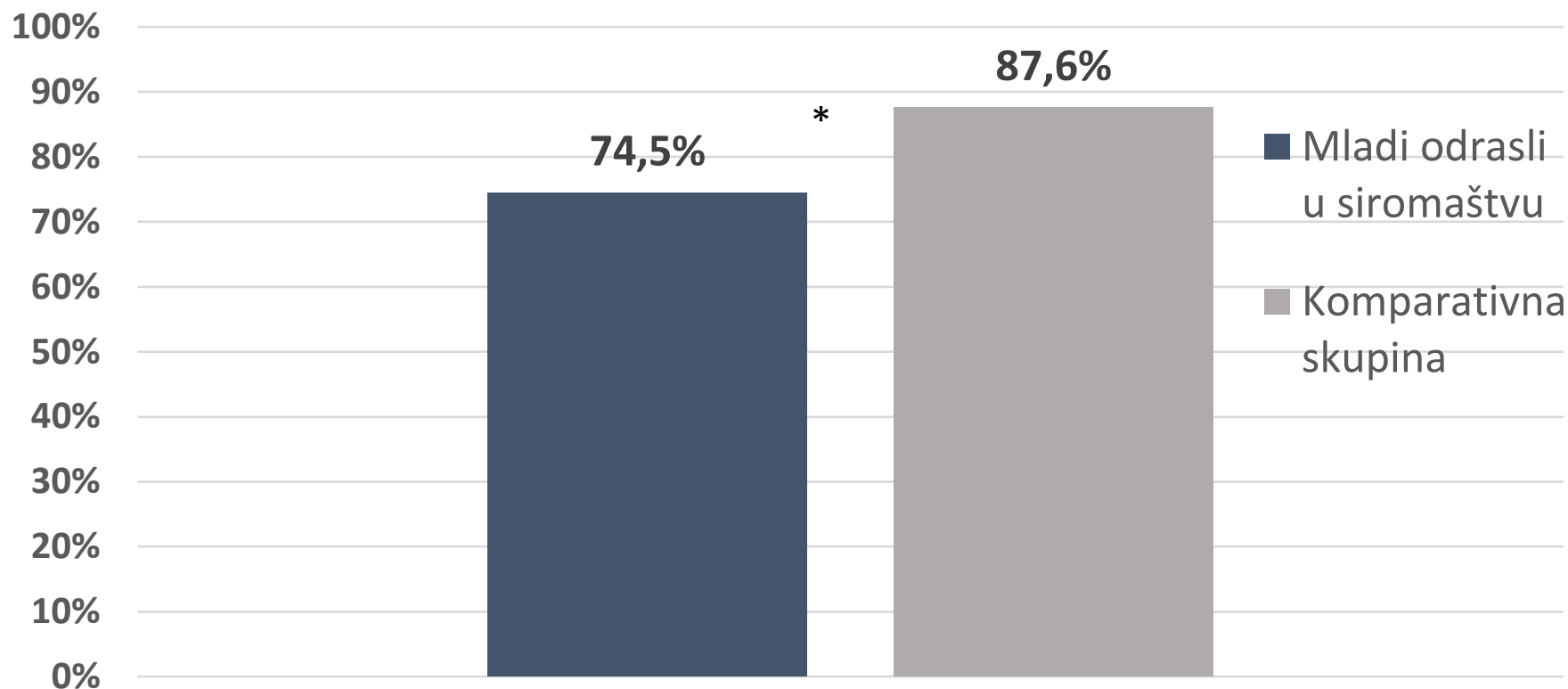
## Upis studija



Slika 26. Postotak mladih odraslih u siromaštvu i mladih iz komparativne skupine koji su upisali studij, na temelju anketnog istraživanja ; \*\* $p < ,01$

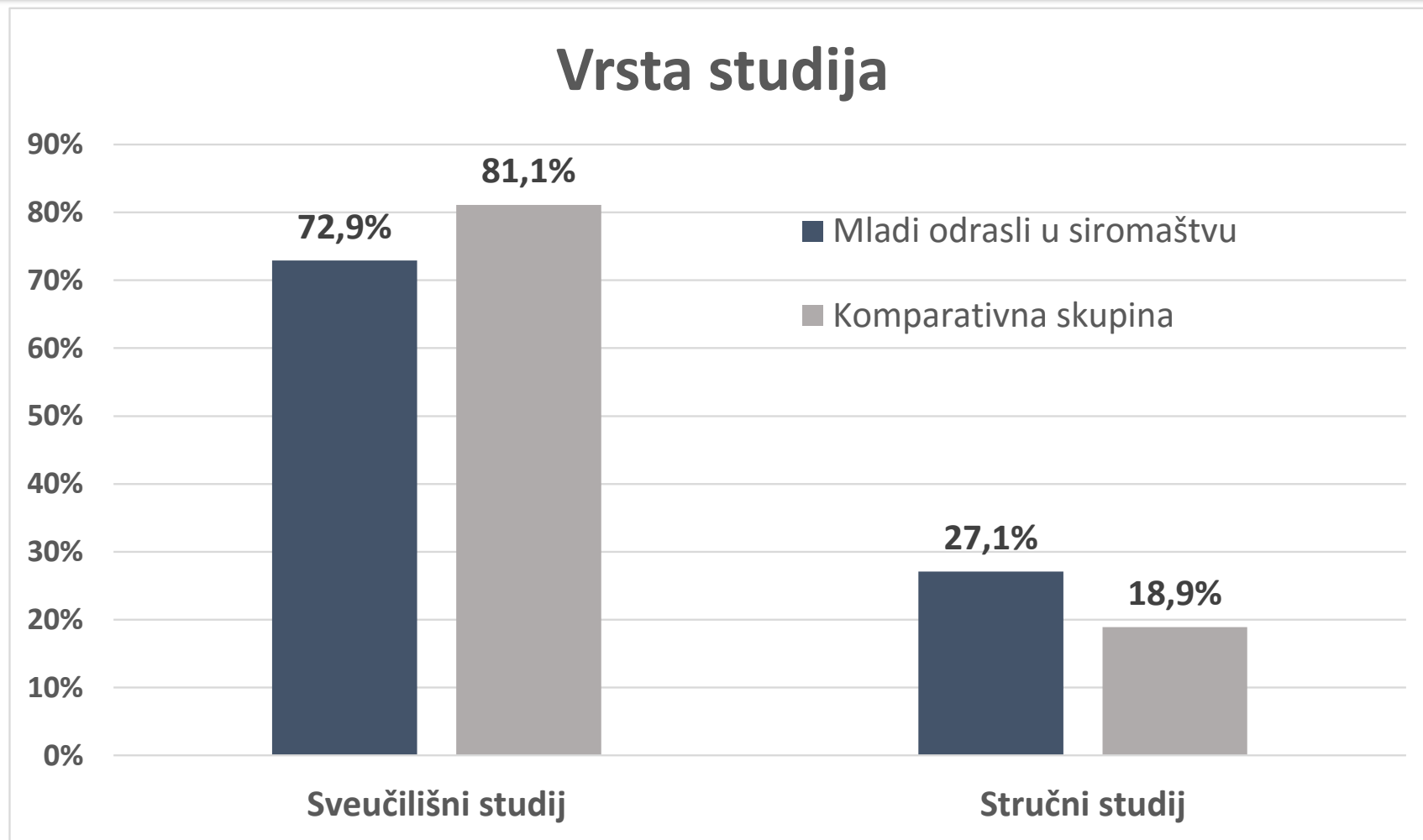
# Studij – anketno istraživanje

## Upis željenog studija



Slika 27. Postotak mladih koji je upisao studij koji je želio od mladih odraslih u siromaštvu ( $N = 53$ ) i mladih iz komparativne skupine ( $N = 129$ ) koji su upisali studij, na temelju anketnog istraživanja ;  $*p < ,05$

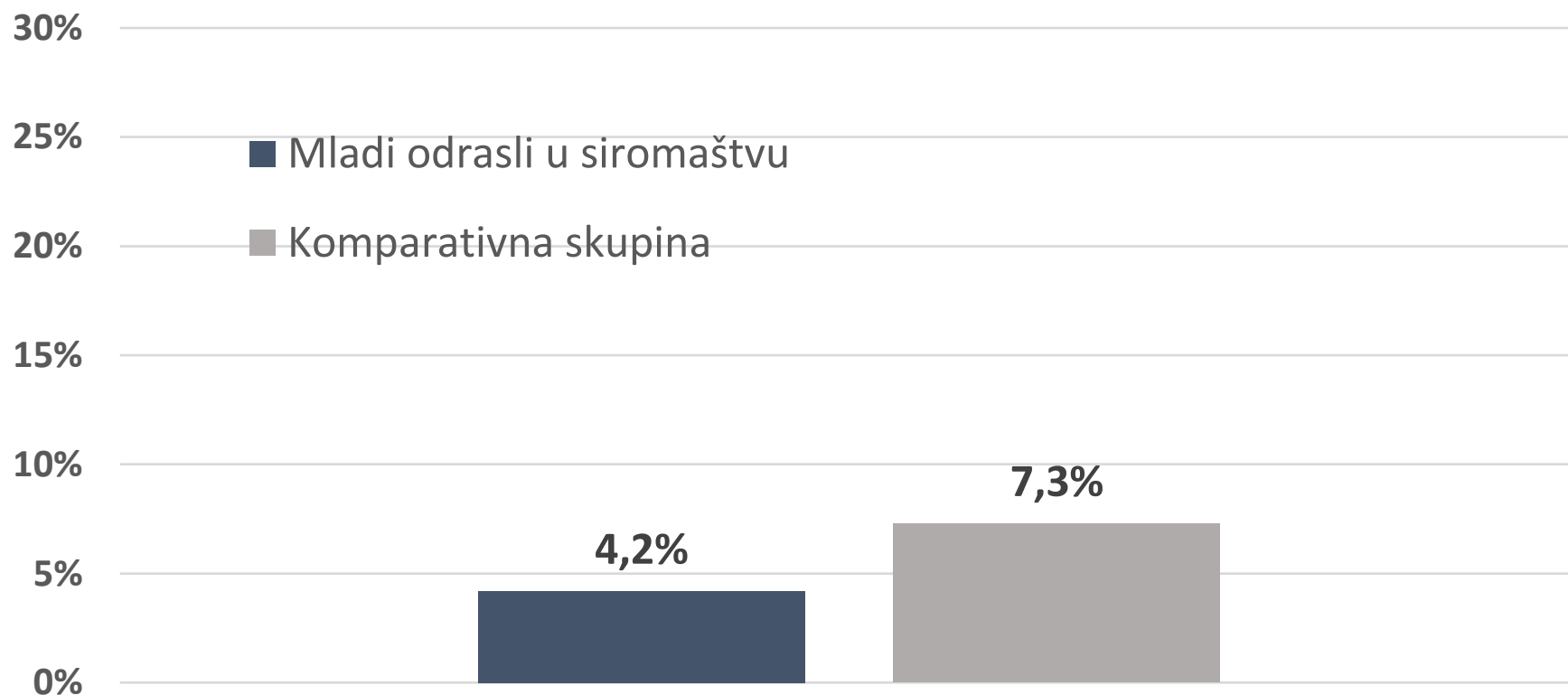
# Studij – anketno istraživanje



Slika 28. Vrsta studija koji su upisali mladi odrasli u siromaštvu ( $N = 53$ ) i mladi iz komparativne skupine ( $N = 129$ ) koji su upisali studij, na temelju anketnog istraživanja

# Studij – anketno istraživanje

## Nagrade na studiju

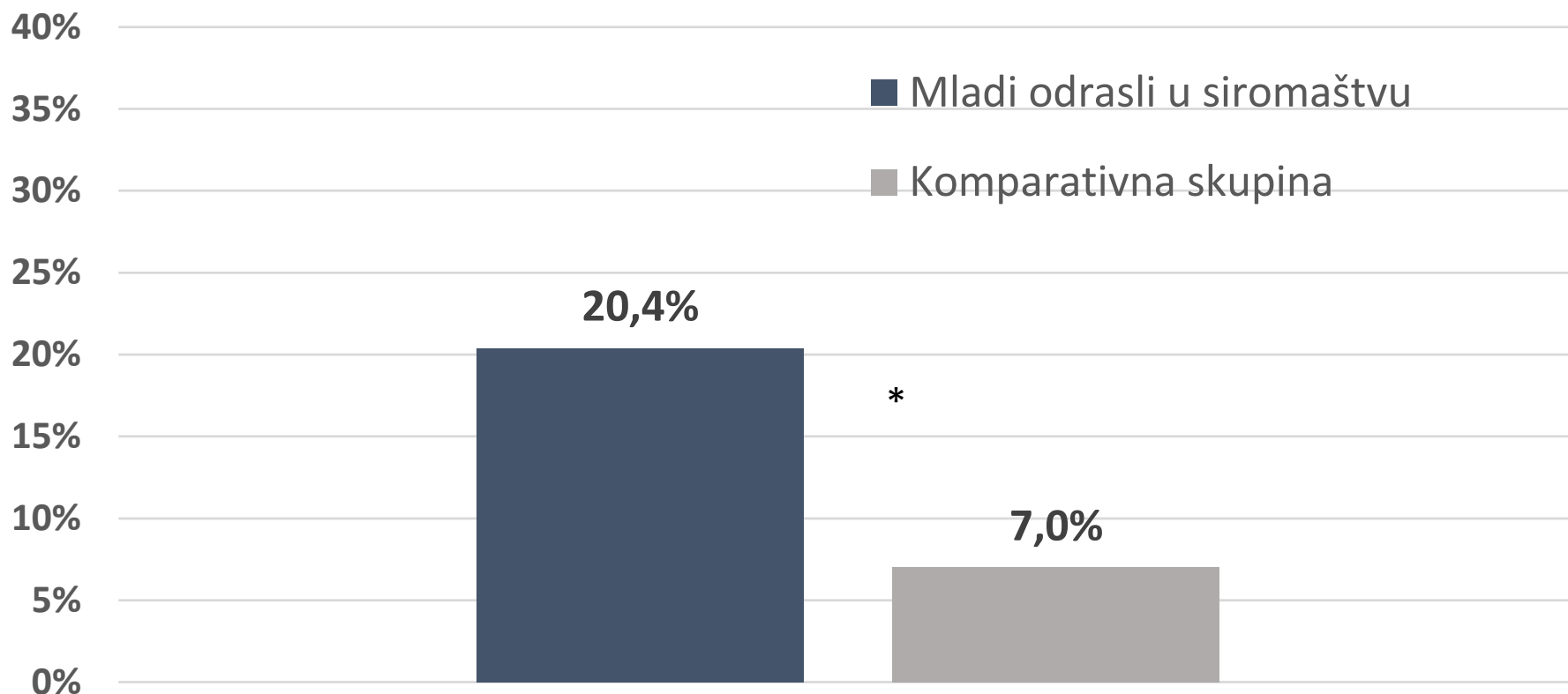


Slika 29. Postotak mladih odraslih u siromaštvu ( $N = 53$ ) i mladih iz komparativne skupine ( $N = 129$ ) koji su upisali studij i koji su osvojili nagradu za vrijeme studiranja, na temelju anketnog istraživanja



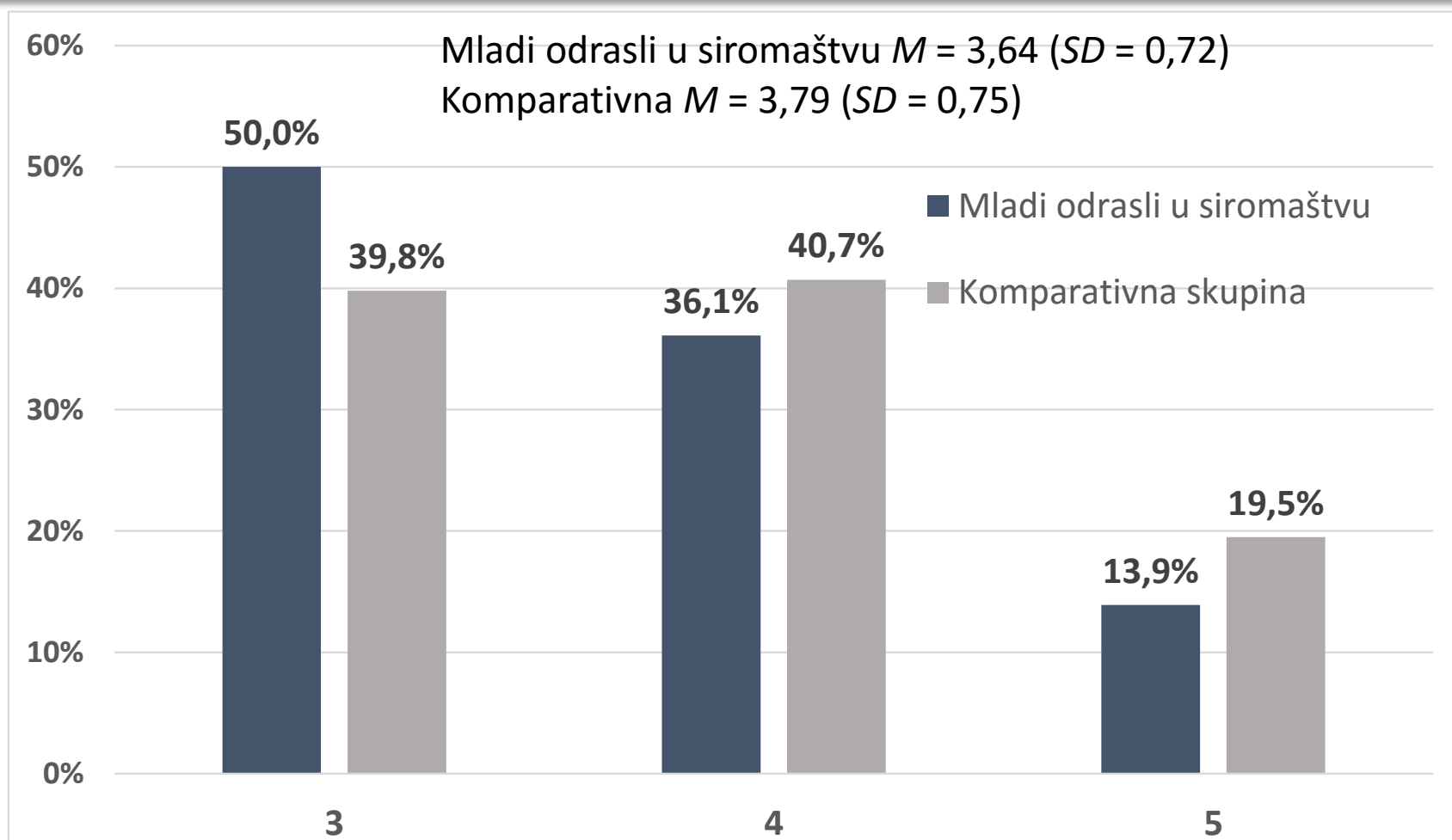
# Studij – anketno istraživanje

## Prekid studija



Slika 30. Postotak mladih odraslih u siromaštvu ( $N = 53$ ) i mladih iz komparativne skupine ( $N = 129$ ) koji su upisali i prekinuli studij, na temelju anketnog istraživanja; \* $p < ,05$

# Studij – anketno istraživanje



Slika 31. Usporedba prosjeka ocjena na studiju mladih odraslih u siromaštvu ( $N = 36$ ) i mladih iz komparativne skupine ( $N = 113$ ) koji još studiraju ili su završili studij, na temelju anketnog istraživanja

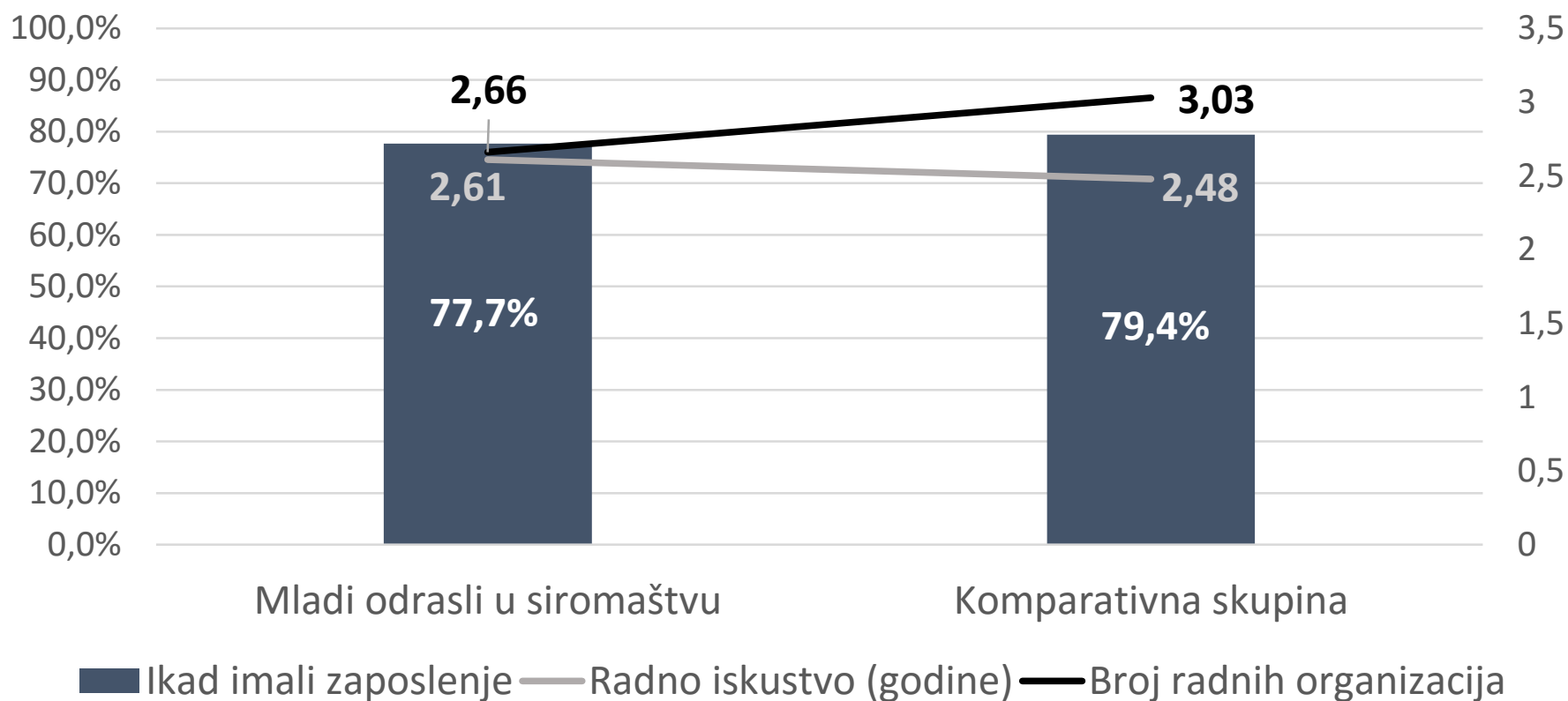
# Studij – anketno istraživanje

- Nalazi dobiveni anketnim istraživanjem vezano uz upis studija pokazali su da:
  - **Znatno manje mladih odraslih u siromaštvu upisuje studij** u odnosu na komparativnu skupinu (slika 26;  $\chi^2(1) = 75,01, p < ,01, V = ,49$ ), što je u skladu s prijašnjim nalazima prema kojima se najveća socijalna nejednakost opaža u pristupu visokom obrazovanju i završavanju visokog obrazovanja (npr. Duru-Bellat i sur., 2008.; Chowdry i sur., 2013.; Triventi, 2013.). Od onih koji upišu studij, **manje ih upisuje onaj studij koji su željeli upisati** (slika 27;  $\chi^2(1) = 4,33, p < ,05, V = ,16$ )
  - Dvije skupine **se ne razlikuju po vrsti studija koji upisuju**, tj. podjednak postotak mladih odraslih u siromaštvu i komparativne skupine upisuje sveučilišni odnosno stručni studij (slika 28;  $\chi^2(1) = 1,4, p > ,05, V = ,09$ )
- Nalazi koji se tiču uspjeha na studiju pokazali su da:
  - Se mladi odrasli u siromaštvu **ne razlikuju od komparativne skupine po broju nagrada za uspjeh ili stručni/znanstveni rad** koje su osvojili za vrijeme studija (slika 29;  $\chi^2(1) = 0,55, p > ,05, V = ,06$ )
  - **Veći postotak** mladih odraslih u siromaštvu u odnosu na komparativnu skupinu **prekida studij** (slika 30;  $\chi^2(1) = 6,72, p < ,01, V = ,19$ )
  - Međutim, oni mladi odrasli u siromaštvu koji su završili studij ili još uvijek studiraju se **ne razlikuju po prosjeku ocjena na studiju** od mladih iz komparativne skupine (slika 31;  $t(147) = -1,11, p > ,05, d = 0,22$ )

**KARIJERA**

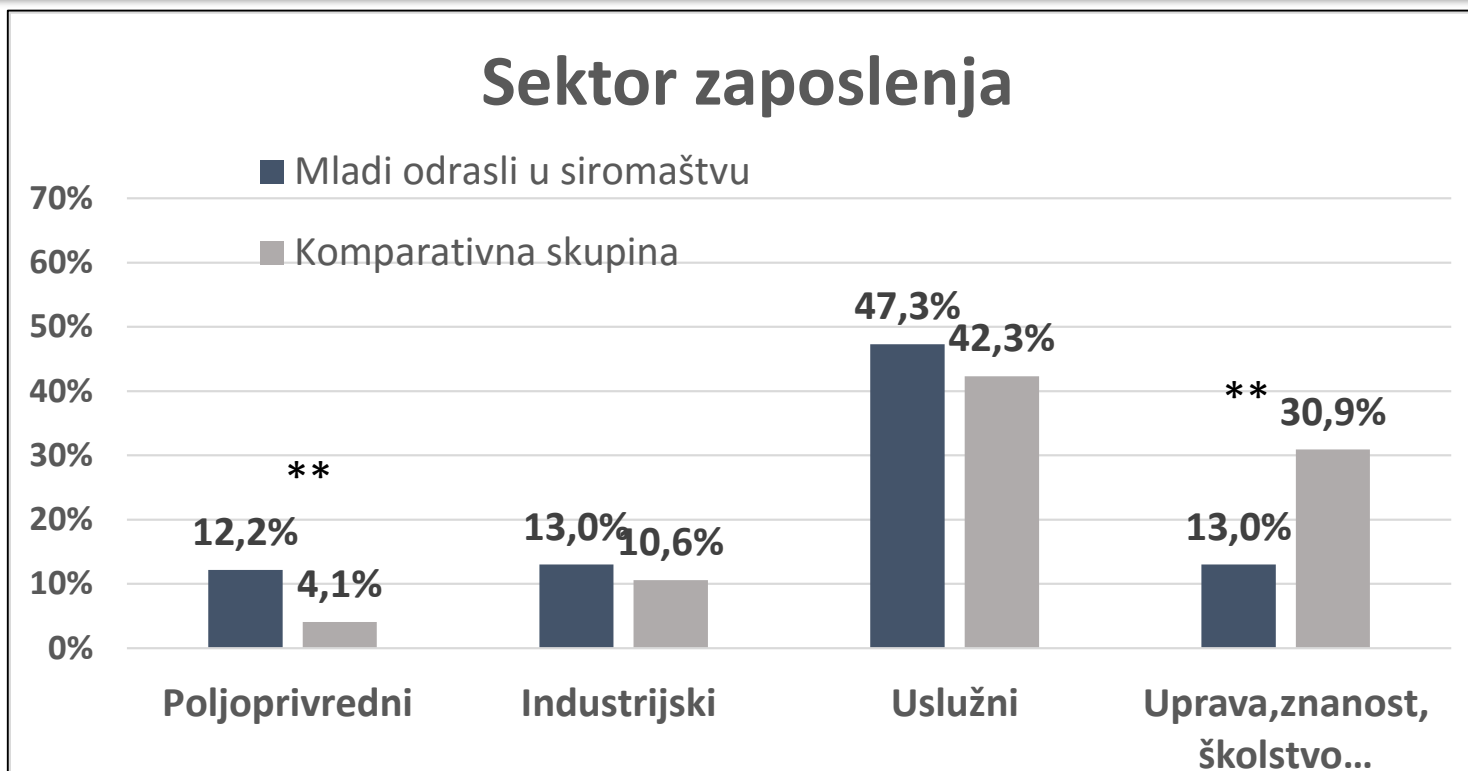
# Karijera – anketno istraživanje

## Radno iskustvo



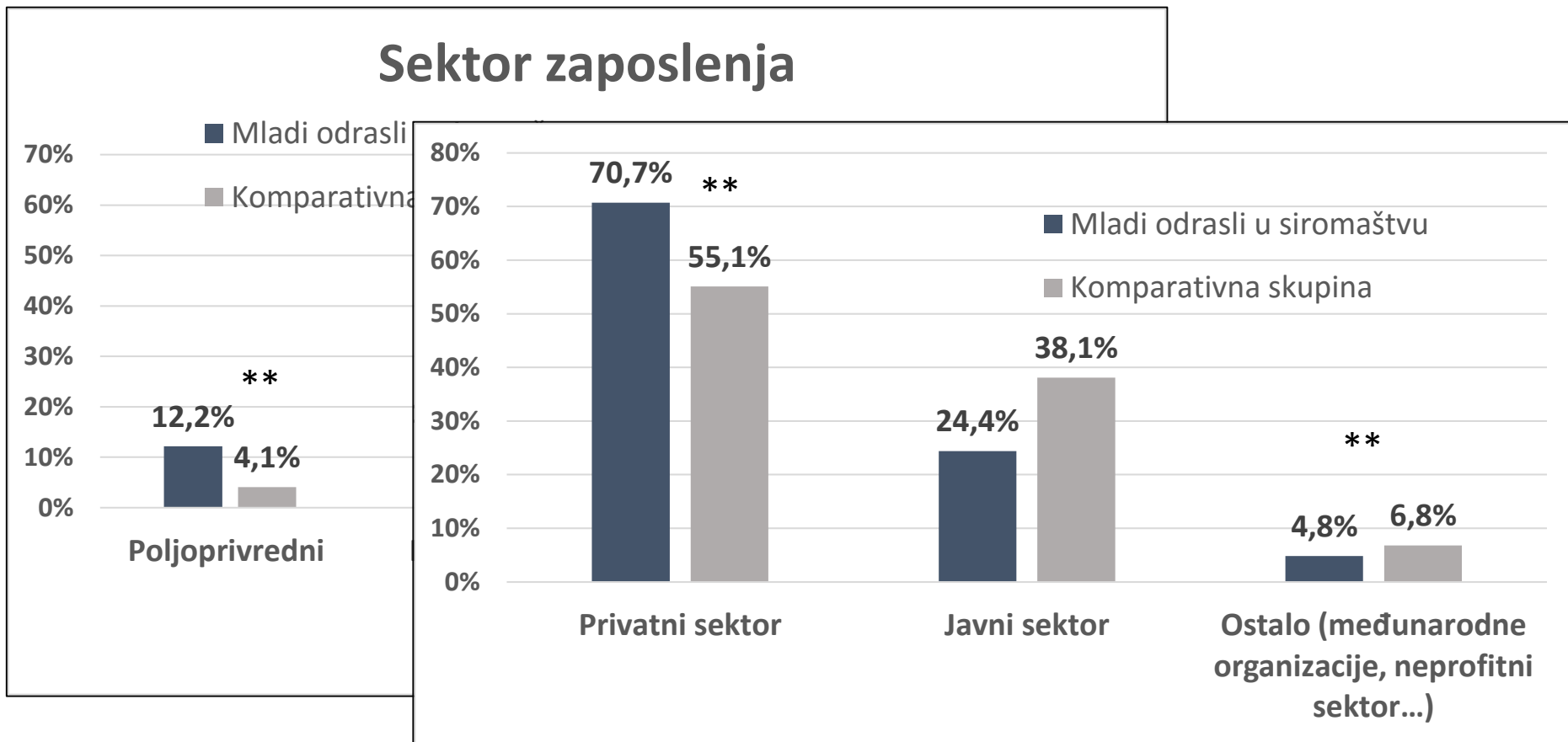
Slika 32. Postotak mladih koji su barem jednom u životu bili zaposleni, njihovo prosječno radno iskustvo u godinama i prosječni broj različitih organizacija u kojima su radili, na temelju anketnog istraživanja

# Karijera – anketno istraživanje



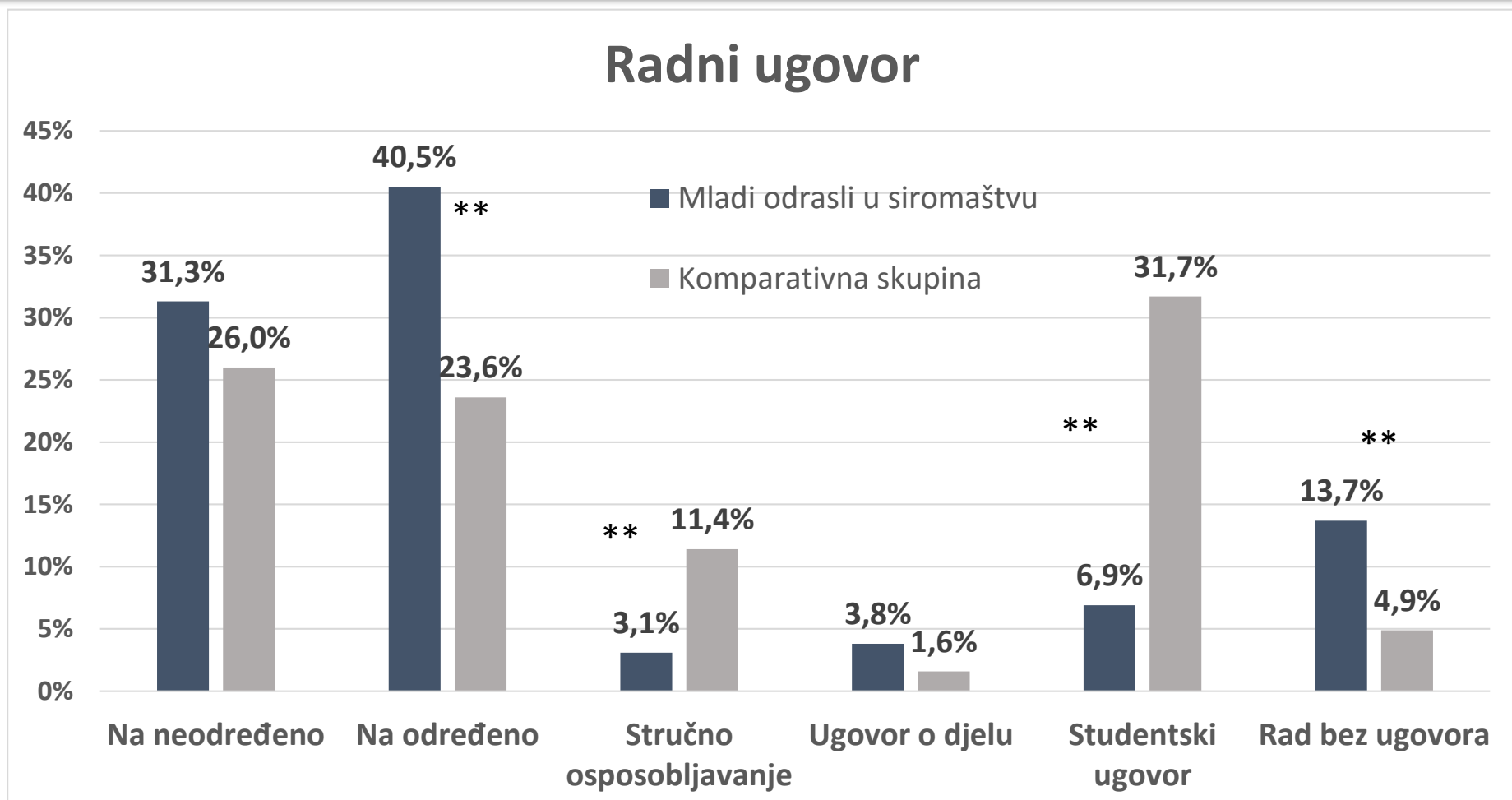
Slika 33. Sektori u kojima rade ili su radili mladi koji su barem jednom u životu bili zaposleni, na temelju anketnog istraživanja; \*\* $p < ,01$

# Karijera – anketno istraživanje



Slika 34. Vlasnička struktura organizacija u kojima rade ili su radili mladi koji su barem jednom u životu bili zaposleni, na temelju anketnog istraživanja; \*\* $p < ,01$

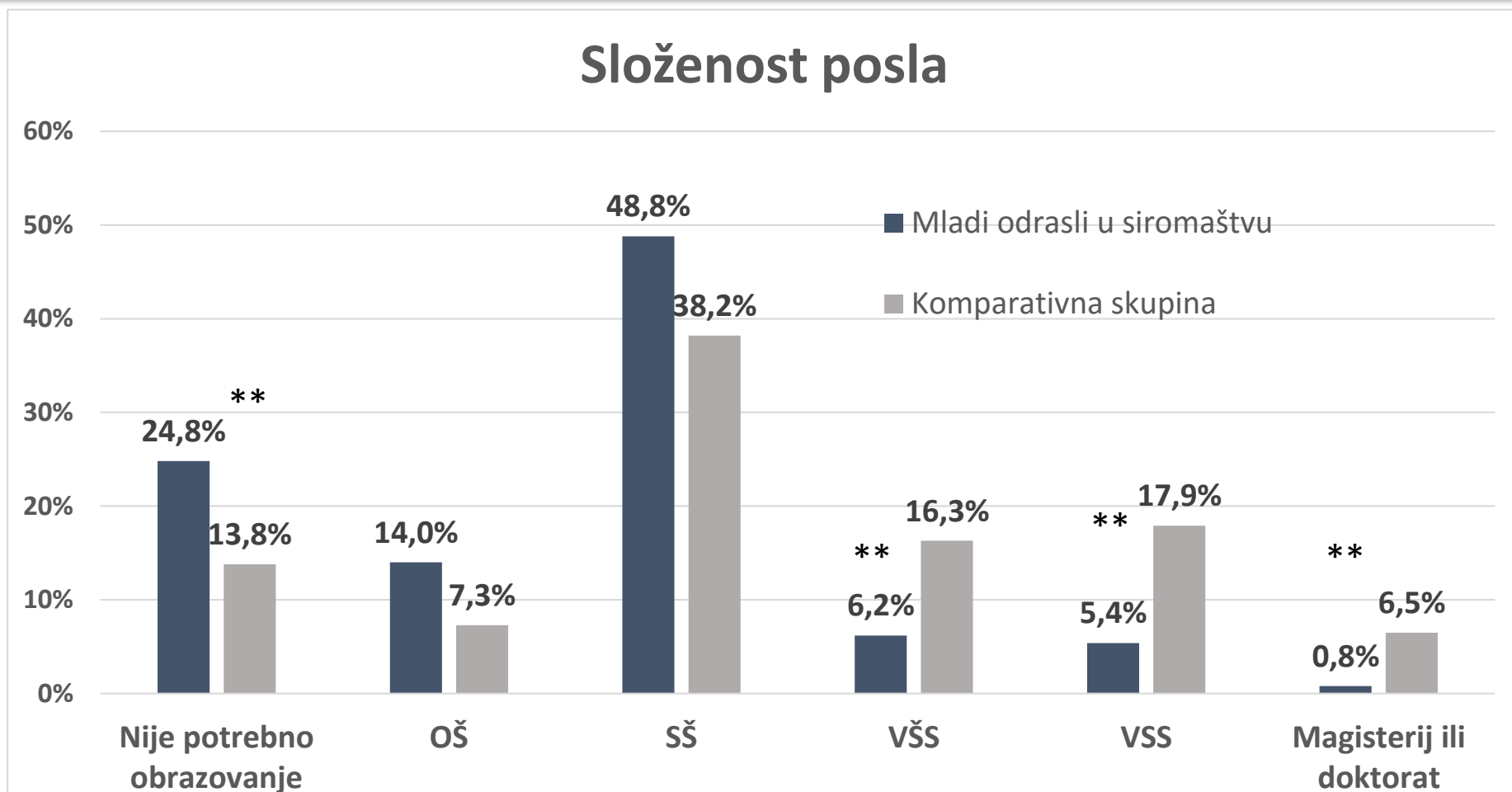
# Karijera – anketno istraživanje



Slika 35. Tip radnog ugovora pod kojima rade ili su radili mladi koji su barem jednom u životu bili zaposleni, na temelju anketnog istraživanja; \*\* $p < ,01$

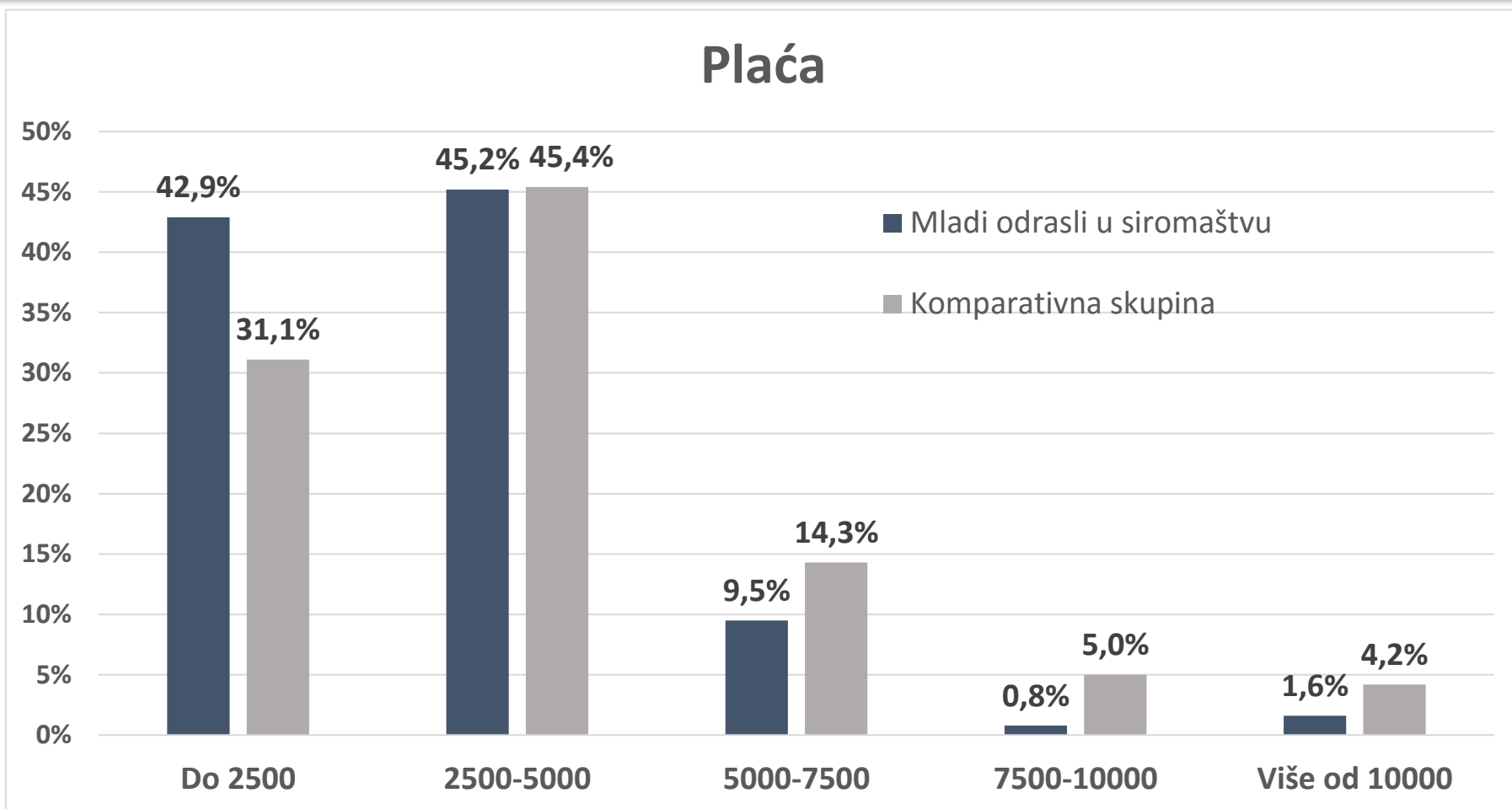


# Karijera – anketno istraživanje



Slika 36. Stupanj obrazovanja koji je (bio) prikladan za poslove koje rade ili su radili mladi koji su barem jednom u životu bili zaposleni, na temelju anketnog istraživanja; \*\* $p < ,01$

# Karijera – anketno istraživanje



Slika 37. Mjesečna primanja mladih odraslih u siromaštvu i mladih iz komparativne skupine koji su barem jednom u životu bili zaposleni, na temelju anketnog istraživanja

# Karijera – anketno istraživanje

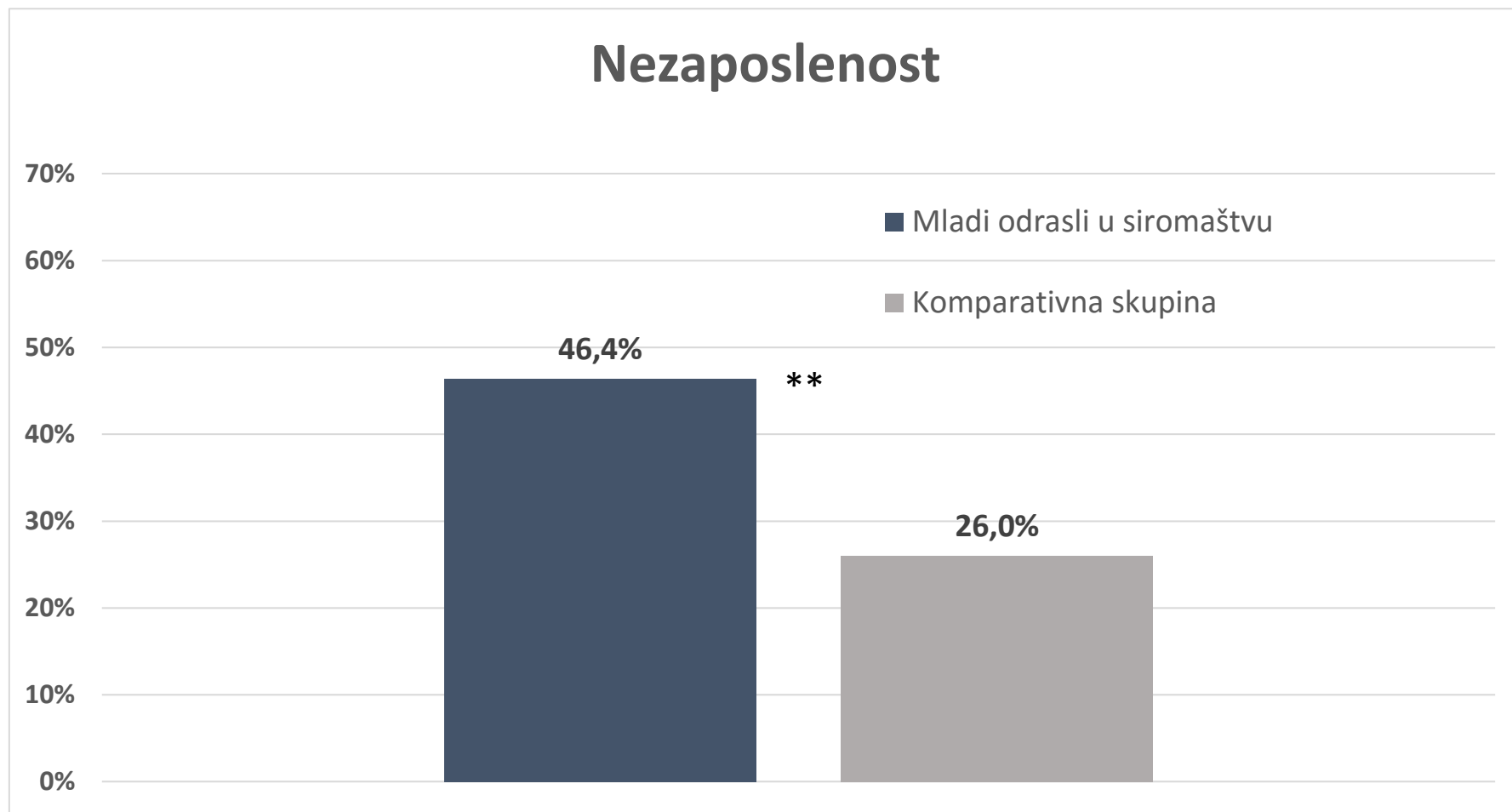
*Tablica 3.* Zadovoljstvo poslom mladih odraslih u siromaštvu i mladih iz komparativne skupine koji su barem jednom u životu bili zaposleni, na temelju anketnog istraživanja (1= vrlo nezadovoljan/a, 5= vrlo zadovoljan/a)

	<b>Mladi odrasli u siromaštvu</b>	<b>Komparativna skupina</b>
<b><i>M (SD)</i></b>	3,64 (1,10)	3,86 (0,78)

# Karijera – anketno istraživanje

- Nalazi dobiveni anketnim istraživanjem vezano uz radno iskustvo pokazali su da mladi odrasli u **siromaštvu imaju podjednako radnog iskustva (slika 32)** kao i mladi iz komparativne skupine:
  - Oni su u **podjednakoj mjeri kao i mladi iz komparativne skupine imali posao barem jednom u životu** ( $\chi^2(1) = 0,15, p > ,05, V = ,02$ )
  - **Podjednako dugo su radili** kao i mladi iz komparativne skupine ( $t(260) = 0,44, p > ,05$ )
  - Radili su u **podjednakom broju različitih organizacija** kao i mladi iz komparativne skupine ( $t(257) = -1,49, p > ,05$ )
- Što se tiče obilježja poslova na kojima se mladi odrasli u siromaštvu zapošljavaju:
  - Oni su u **većoj mjeri u poljoprivrednom (primarnom) sektoru, a u manjoj mjeri u području uprave, znanosti, školstva, zdravstva, obrane, kulture** (kvartarni sektor;  $\chi^2(4) = 15,43, p < ,01, V = ,25$ ; slika 33) u odnosu na komparativnu skupinu. Također, to su u većoj mjeri poslovi u organizacijama u privatnom vlasništvu (slika 34;  $\chi^2(2) = 6,29, p < ,05, V = ,16$ )
  - Oni u **većoj mjeri rade pod ugovorima na određeno vrijeme ili bez radnog ugovora** (slika 35;  $\chi^2(5) = 39,51, p < ,01, V = ,39$ )
  - U većoj mjeri u odnosu na komparativnu skupinu procjenjuju da za **njihove poslove nije potrebno formalno obrazovanje, a u manjoj mjeri da je potrebno visoko obrazovanje** (slika 36;  $\chi^2(5) = 28,14, p < ,01, V = ,33$ )
  - S druge strane, poslovi mladih odraslih u siromaštvu se **ne razlikuju značajno po visini plaće** (slika 37;  $\chi^2(4) = 8,78, p > ,05, V = ,19$ ), iako trend rezultata ukazuje na to da nešto više mladih odraslih u siromaštvu radi/radilo je poslove s plaćom ispod 2500 kn mjesečno, a nešto manje ih radi/radilo je poslove s plaćom iznad 5000 kn u odnosu na komparativnu skupinu
  - Također, mladi odrasli u siromaštvu se od komparativne skupine **ne razlikuju ni u procjeni zadovoljstva poslom** koji rade/su radili (tablica 3;  $t(257) = 19,26, p > ,05$ )

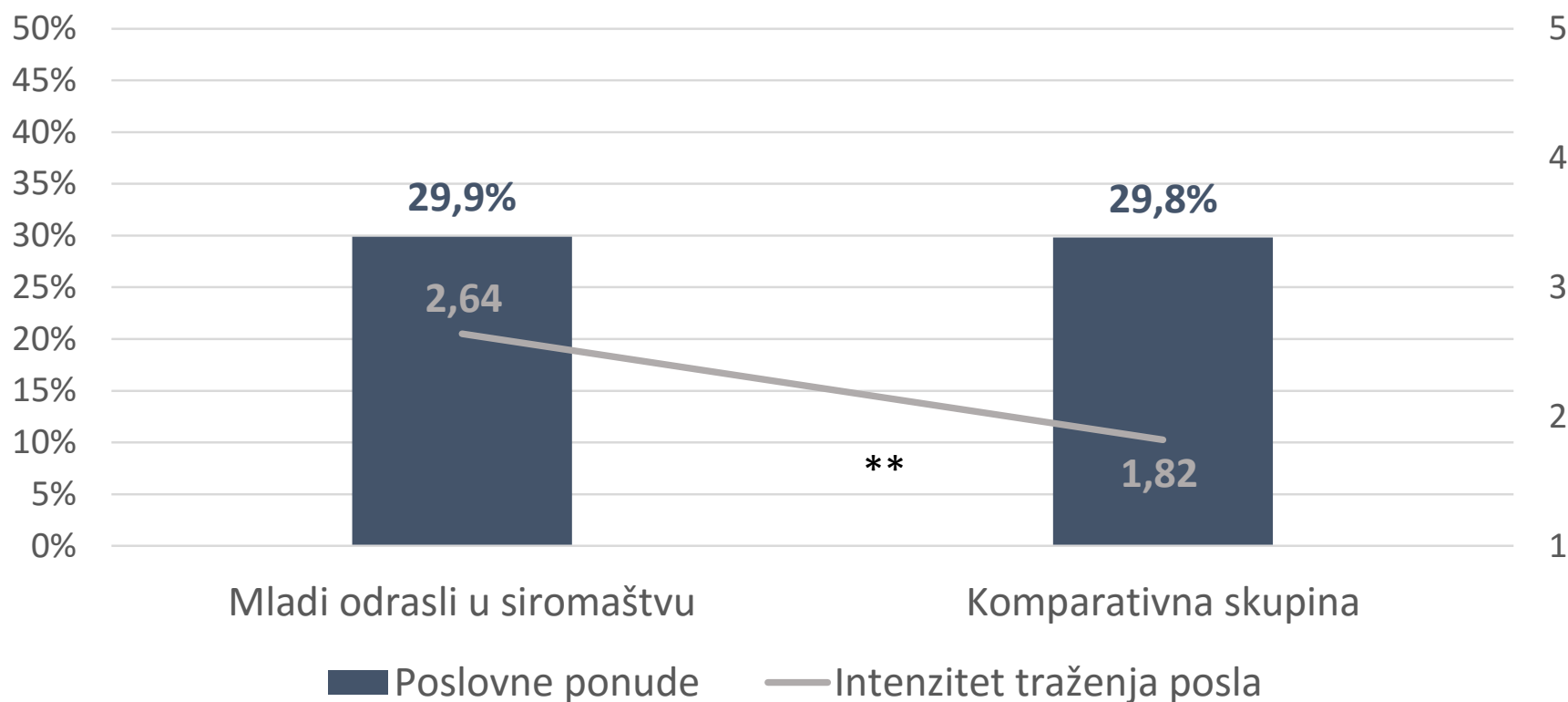
# Karijera – anketno istraživanje



Slika 38. Postotak mladih odraslih u siromaštvu i mladih iz komparativne skupine koji su trenutno nezaposleni, na temelju anketnog istraživanja ; \*\*  $p < ,01$

# Karijera – anketno istraživanje

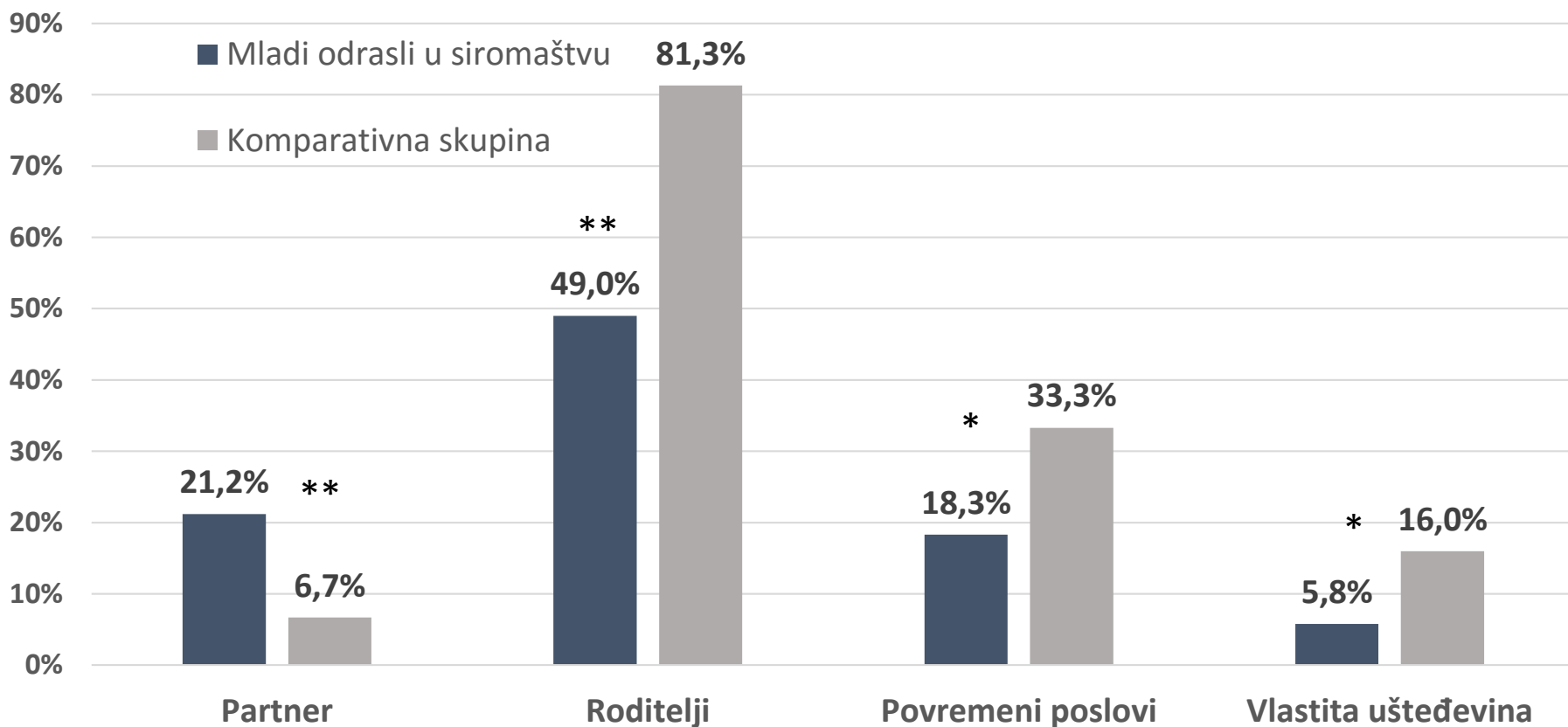
## Traženje posla



Slika 39. Postotak nezaposlenih mladih koji su u periodu nezaposlenosti dobili barem jednu ponudu za posao i prosječni intenzitet traženja posla u ove dvije skupine (1= nisam ga tražio, 5= svakodnevno), na temelju anketnog istraživanja ; \*\*  $p < ,01$

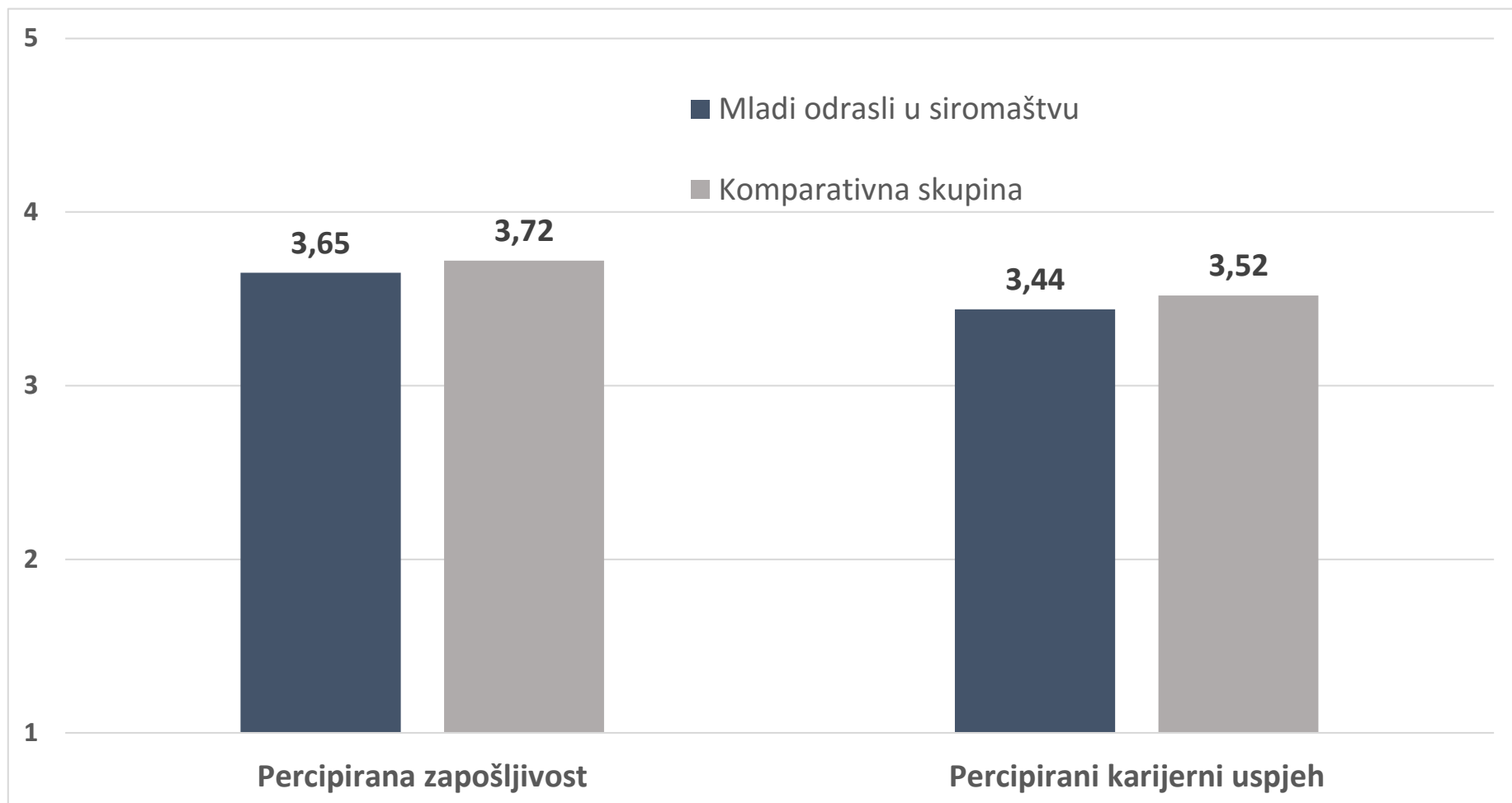
# Karijera – anketno istraživanje

## Udržavanje za vrijeme nezaposlenosti



Slika 40. Izvori održavanja mladih odraslih u siromaštvu i mladih iz komparativne skupine za vrijeme nezaposlenosti, na temelju anketnog istraživanja ; \*\*  $p < ,01$ , \*  $p < ,05$

# Karijera – anketno istraživanje



*Slika 41.* Prosječna percipirana zapošljivost i percipirani karijerni uspjeh mladih odraslih u siromaštvu i mladih iz komparativne skupine, na temelju anketnog istraživanja



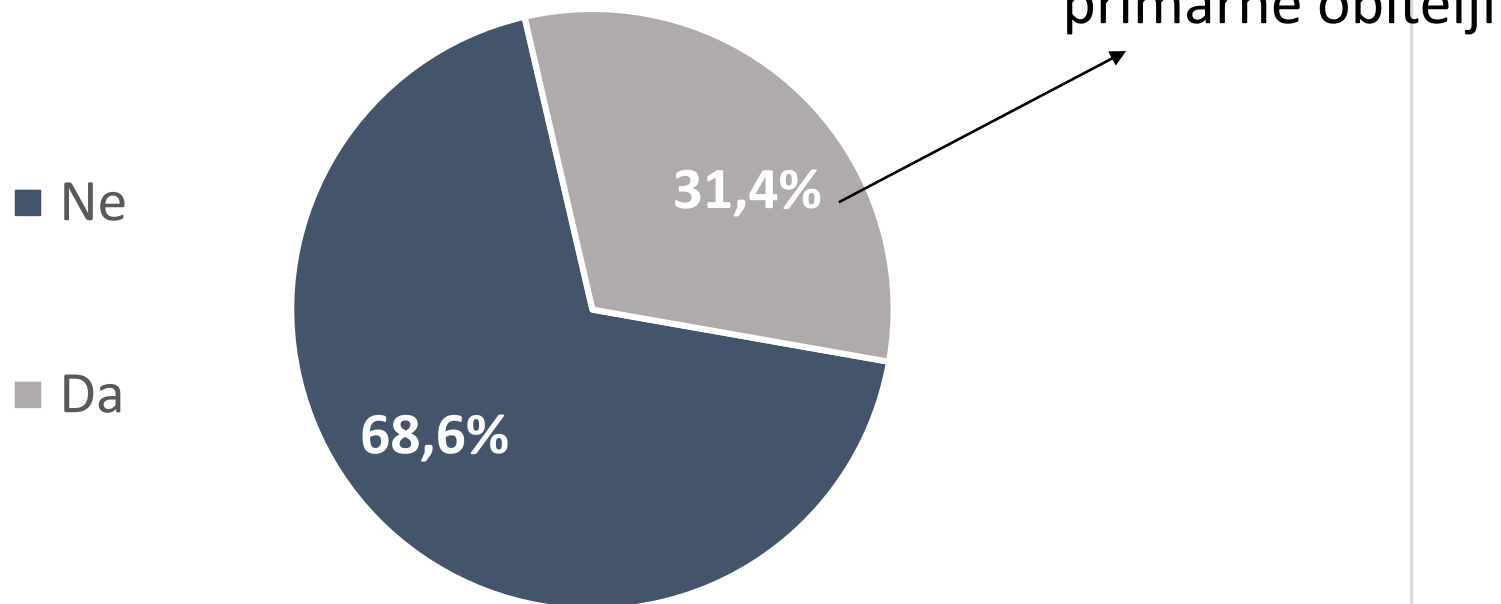
# Karijera – anketno istraživanje

- Nalazi vezano uz stopu nezaposlenosti i načine nošenja s njome pokazali su da:
  - Je **veći postotak mladih odraslih u siromaštvu u odnosu na komparativnu skupinu trenutno nezaposlen** (slika 38;  $\chi^2(1) = 11,98, p < ,01, V = ,21$ )
  - Među trenutno nezaposlenima, **jednak postotak** mladih odraslih u siromaštvu i mladih komparativne skupine je za vrijeme nezaposlenosti **primio (i odbio) barem jednu poslovnu ponudu** (slika 39;  $\chi^2(1) = 0, p > ,05$ ). Međutim, **mladi odrasli u siromaštvu su se pokazali aktivnijima u traženju posla**, tj. češće su se javljali na natječaje za posao, odlazili na selekcijske intervjue, itd. (slika 39;  $t(176) = 3,96, p < ,01, d = 0,62$ ).
  - **Mlade odrasle u siromaštvu za vrijeme nezaposlenosti u većoj mjeri uzdržavaju supružnici/partneri** ( $\chi^2(1) = 7,14, p < ,01, V = ,20$ ), a u manjoj mjeri roditelji ( $\chi^2(1) = 19,41, p < ,01, V = ,33$ ) te se u manjoj mjeri **uzdržavaju povremenim poslovima** ( $\chi^2(1) = 5,33, p < ,05, V = ,17$ ) i **vlastitom ušteđevinom** ( $\chi^2(1) = 5,04, p < ,05, V = ,17$ ; slika 40)
- Zanimljivo je da se unatoč svim navedenim razlikama u obilježjima radnih karijera **mladi odrasli u siromaštvu nisu percipirali manje zapošljivima** ( $t(331) = -0,78, p > ,05$ ) **niti su percipirali manji karijerni uspjeh od komparativne skupine** ( $t(316) = -0,8, p > ,05$ ; slika 41)

**SADAŠNJA SITUACIJA**

# Sadašnja situacija – analiza dokumentacije

## Primatelji pomoći

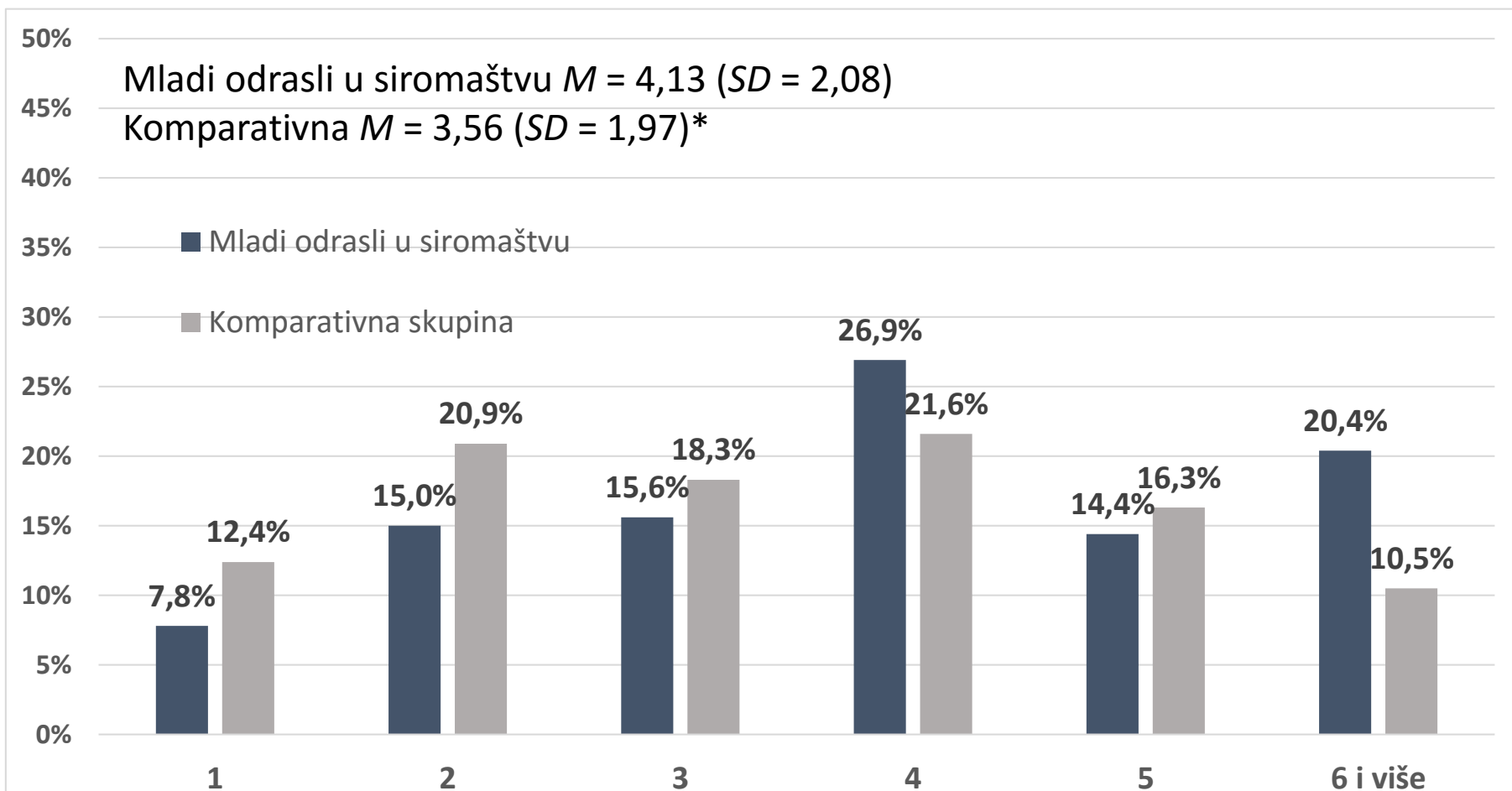


Slika 42. Postotak mladih odraslih u siromaštvu koji i dalje primaju socijalnu pomoć, na temelju analize dokumentacije

# Sadašnja situacija – analiza dokumentacije

- Analiza dokumentacije pokazala je kako **trećina (31,4%) mladih odraslih u siromaštvu i dalje, nakon 18. godine života, prima socijalnu pomoć**. Od onih koji i dalje primaju pomoć, skoro svi (92,1%) primaju pomoć kao član obitelji u kojoj su i odrasli (slika 42)
- Mladi koji i dalje primaju pomoć u odnosu na one koji više ne primaju pomoć su:
  - U većoj mjeri pripadnici nacionalnih manjina (11,7% vs 7,1%;  $\chi^2(1) = 6,43, p < ,05, V = ,08$ ), pri čemu treba napomenuti kako je ova razlika mala pa je njen praktični značaj upitan
  - **Odrasli u manjim područjima** ( $t(1130) = 3,6, p < ,01, d = 0,24$ ) **s manjim udjelom visokoobrazovanih** ( $M = 7,6\%$  vs  $8,5\%$ ;  $t(1130) = 3,8, p < ,01, d = 0,25$ ), **većim postotkom nezaposlenosti** ( $M = 10,4\%$  vs  $8,7\%$ ;  $t(1130) = -6,71, p < ,01, d = 0,44$ ) i **većim postotkom primatelja socijalne pomoći** ( $M = 5,9\%$  vs  $4,2\%$ ;  $t(1130) = -5,26, p < ,01, d = 0,31$ )

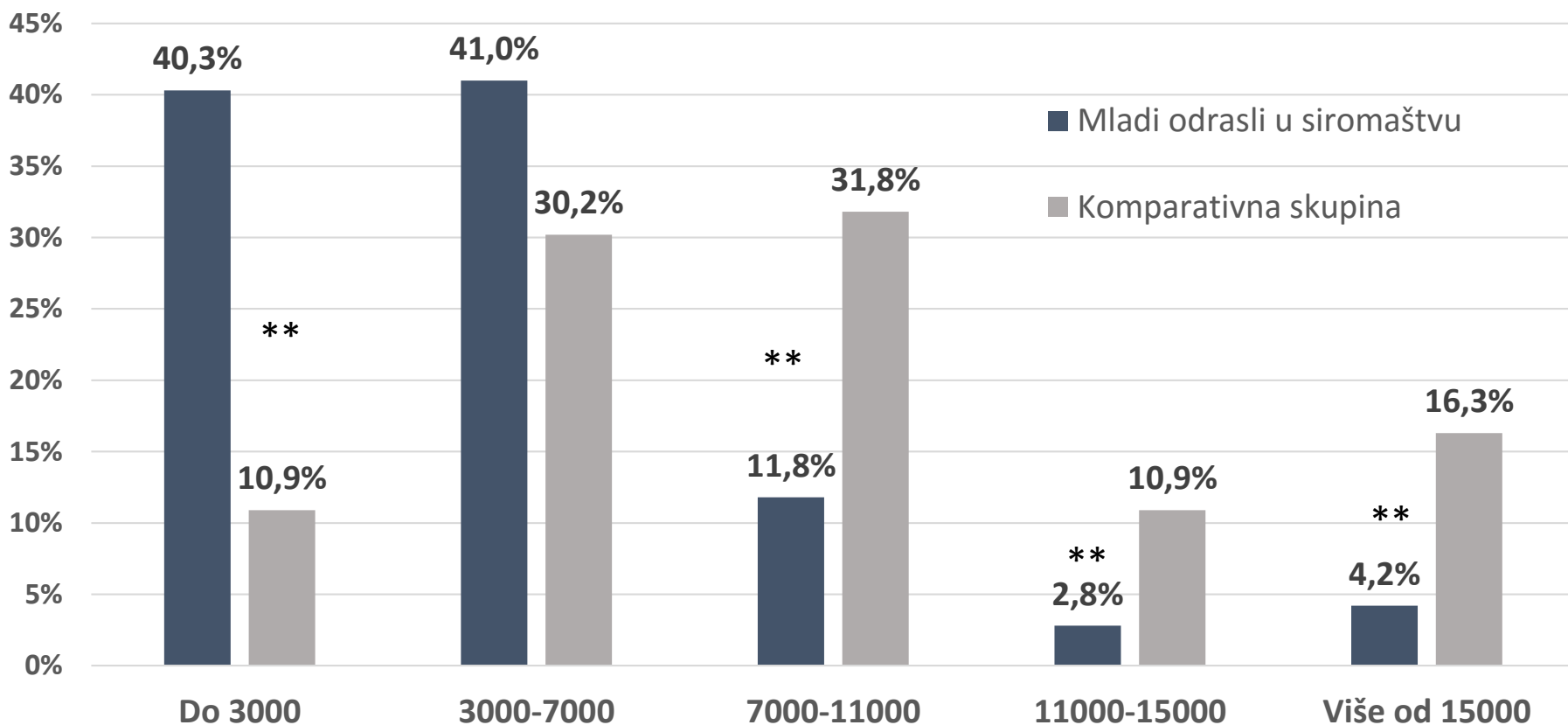
# Sadašnja situacija – anketno istraživanje



Slika 43. Broj članova kućanstava u kojima trenutno žive mladi odrasli u siromaštvu i mladi iz komparativne skupine, na temelju anketnog istraživanja; \*  $p < ,05$

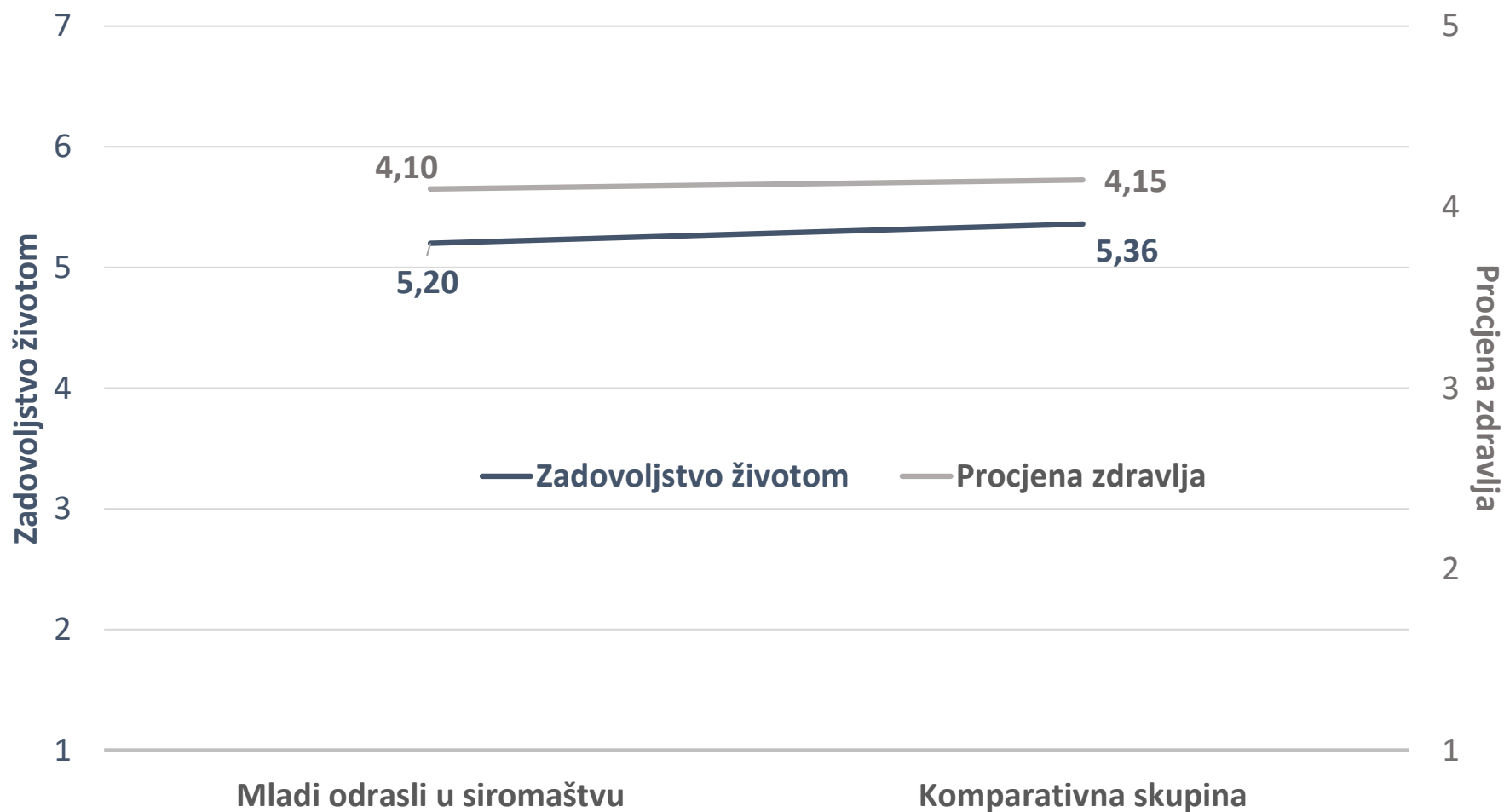
# Sadašnja situacija – anketno istraživanje

## Mjesečna primanja kućanstva



Slika 44. Mjesečna primanja kućanstava u kojima trenutno žive mladi odrasli u siromaštvu i mladi iz komparativne skupine, na temelju anketnog istraživanja; \*\*  $p < ,01$

# Sadašnja situacija – anketno istraživanje



Slika 45. Prosječno zadovoljstvo životom (1=izrazito nezadovoljan/a, 5= izrazito zadovoljan/a) i samoprocjena zdravlja (1=poprilično loše, 5= odlično) mladih, na temelju anketnog istraživanja

# Sadašnja situacija – anketno istraživanje

- Podaci iz anketnog istraživanja pokazali su kako mladi odrasli u siromaštvu trenutno:
  - **Žive u kućanstvima s više članova** (slika 43;  $t(318) = 2,51, p < ,05, d = 0,28$ ) i manjim **mjesečnim primanjima** u odnosu na komparativnu skupinu (slika 44;  $\chi^2(4) = 54,13, p < ,01, V = ,45$ )
  - Ipak, oni iskazuju **jednako zadovoljstvo životom** ( $t(348) = -1,2, p > ,05$ ) i **procjenjuju se jednako zdravima** kao i mladi iz komparativne skupine ( $t(332) = -0,59, p > ,05$ ; slika 45)



# Ograničenja

- Analiza dokumentacije
  - Manji opseg podataka
  - Nepotpunost dokumentacije
- Anketno istraživanje
  - Relativno malen i prigodan uzorak

# Zaključak

- Mladi koji su odrasli u siromaštvu deprivirani su u praktički svim područjima života što dovodi do **lošijih karijernih i obrazovnih ishoda**
- Nakon što smo ovim istraživanjem utvrdili depriviranost ove skupine mladih, idući koraci u istraživanju ove skupine bi trebali biti usmjereni na to kako promijeniti sadašnju nepovoljnu situaciju

# Literatura (I)

- Abdulla, F., Hossain, M. i Rahman, M. (2014). On the Selection of Samples in Probability Proportional to Size Sampling: Cumulative Relative Frequency Method. *Mathematical Theory and Modeling*, 4(6), 102-107.
- Ackerman, B., Izard, C., Kobak, R., Brown, E. i Smith, C. (2007). Relation between reading problems and internalizing behavior in school for preadolescent children from economically disadvantaged families. *Child Development*, 78, 581–596.
- Ajduković, M. i sur. (2015). *Indikatori dobrobiti i siromaštva djece u Hrvatskoj u doba krize: Kako prekinuti začarani kruga siromaštva djece?* Projekt Pravnog fakulteta u Zagrebu i Zaklade Adris: [http://www.pravo.unizg.hr/scsr/projekti/zaklada\\_adris](http://www.pravo.unizg.hr/scsr/projekti/zaklada_adris)
- Anderson, S., Leventhal, T. i Dupéré, V. (2014). Exposure to neighborhood affluence and poverty in childhood and adolescence and academic achievement and behavior. *Applied Developmental Science*, 18(3), 123-138.
- Chowdry, H., Crawford, C., Dearden, L., Goodman, A. i Vignoles, A. (2013). Widening participation in higher education: analysis using linked administrative data. *Journal of the Royal Statistical Society: Series A (Statistics in Society)*, 176(2), 431-457.
- Davies, R. (2013). *Child poverty and social exclusion A framework for European action*. Library of the European Parliament. [http://www.europarl.europa.eu/RegData/bibliotheque/briefing/2013/130537/LDM\\_BRI\(2013\)130537\\_RE\\_V1\\_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/bibliotheque/briefing/2013/130537/LDM_BRI(2013)130537_RE_V1_EN.pdf)
- Državni zavod za statistiku (2011). *Stanovništvo prema starosti, spolu, tipu kućanstva i statusu u obitelji*. Dostupno na mrežnoj stranici Državnog zavoda za statistiku: [http://www.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/htm/h01\\_01\\_29/H01\\_01\\_29\\_RH.html](http://www.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/htm/h01_01_29/H01_01_29_RH.html)
- Duncan, G. J. i Murnane, R. J. (Eds.). (2011). *Whither opportunity?: Rising inequality, schools, and children's life chances*. Russell Sage Foundation.

# Literatura (II)

- Duru-Bellat, M., Kieffer, A. i Reimer, D. (2008). Patterns of social inequalities in access to higher education in France and Germany. *International journal of comparative sociology*, 49(4-5), 347-368
- Eurostat (2014). *Young people migration and socioenomic situation*. Retrieved on the October 1, 2016 from the Eurostat web site:  
[http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Young\\_people\\_migration\\_and\\_socioeconomic\\_situation](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Young_people_migration_and_socioeconomic_situation)
- Eurostat (2016). *Unemployment statistics*. Retrieved on the October 1, 2016 from the Eurostat web site: [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Unemployment\\_statistics](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Unemployment_statistics)
- Evans, G. W. i Cassells, R. C. (2014). Childhood poverty, cumulative risk exposure, and mental health in emerging adults. *Clinical Psychological Science*, 2(3), 287-296.
- Hair, N. L., Hanson, J. L., Wolfe, B. L. i Pollak, S. D. (2015). Association of child poverty, brain development, and academic achievement. *JAMA pediatrics*, 169(9), 822-829.
- Ludwig, J. i Mayer, S. (2006). " Culture" and the Intergenerational Transmission of Poverty: The Prevention Paradox. *The Future of Children*, 175-196.
- Marginson, S. (2016). The worldwide trend to high participation higher education: Dynamics of social stratification in inclusive systems. *Higher Education*, 1-22.

# Literatura (III)

- Matković, T. (2011). *Obrasci tranzicije iz obrazovnog sustava u svijet rada u Hrvatskoj*. Doktorski rad. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Studijski centar socijalnog rada.
- Moio, P., Lorentzen, T., Bäckman, O., Angelin, A., Salonen, T. i Kauppinen, T. (2015). Trends in the Intergenerational Transmission of Social Assistance in the Nordic Countries in the 2000s. *European Societies*, 17(1), 73-93.
- Neckerman, K. M., Garfinkel, I., Teitler, J. O., Waldfogel, J. i Wimer, C. (2016). Beyond income poverty: measuring disadvantage in terms of material hardship and health. *Academic pediatrics*, 16(3), 52-59.
- Rouse, C. E. i Barrow, L. (2006). US Elementary and secondary schools: equalizing opportunity or replicating the status quo?. *The Future of Children*, 99-123.
- Shavit, Y. (2007). *Stratification in higher education: A comparative study*. Stanford University Press.
- Spencer, N., Thanh, T. M. i Louise, S. (2013). Low income/socio-economic status in early childhood and physical health in later childhood/adolescence: a systematic review. *Maternal and child health journal*, 17(3), 424-431.
- Šućur, Z., Kletečki Radović, M., Družić Ljubotina, O. i Babić, Z. (2015). *Siromaštvo i dobrobit djece predškolske dobi u Republici Hrvatskoj*. Zagreb: UNICEF.
- Triventi, M. (2013). Stratification in higher education and its relationship with social inequality: A comparative study of 11 European countries. *European Sociological Review*, 29(3), 489-502.
- Walker, S. P., Wachs, T. D., Gardner, J. M., Lozoff, B., Wasserman, G. A., Pollitt, E., ... i International Child Development Steering Group. (2007). Child development: risk factors for adverse outcomes in developing countries. *The Lancet*, 369(9556), 145-157.